

ଛତ୍ରପୁରରେ କିଙ୍ଗ୍‌ସ୍ ମହାମାରୀ

ଏକ ନାଗରିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ରିପୋର୍ଟ

ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୦୧୮

ଯୋଗାଯୋଗ ଠିକଣା

ଗୁରୁଦେବ ବେହେରା, ପୋ. - ବଡ଼ପୁଟି, ବ୍ଲକ୍ - ଛତ୍ରପୁର, ଗଞ୍ଜାମ - ୭୯୧୦୦୨,
ପୋନ୍ - ୮୮୪୭୮୩୨୬୪୬

ସହଯୋଗ ରାଶି - ୨୦ ଟଙ୍କା

◀ ପ୍ରଥମ ବିଭାଗ - ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ଦ୍ଵାରା ସଂଗୃହୀତ
ତଥ୍ୟର ଆଧାରରେ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ବାସ୍ତବ
ସ୍ଥିତିର ଏକ ଚିତ୍ର ।

◀ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଭାଗ - ପୀଡ଼ିତ ତଥା ତାଙ୍କ
ପରିବାରଜନଙ୍କ ଅଙ୍ଗେ ନିଭା କାହାଣୀ ।

◀ ତୃତୀୟ ବିଭାଗ - ମୋନାଜାଇର୍ ଉତ୍ତୋଳନର
ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟଗତ ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ରବେଷଣା ଏବଂ
ତଥ୍ୟର ଏକ ସମୀକ୍ଷା ।

◀ ଚତୁର୍ଥ ବିଭାଗ - ଭାରତର ଆଣବିକ ଶକ୍ତି
ଆକାଂକ୍ଷା ସନ୍ଦର୍ଭରେ ସମୁଦ୍ରବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନର
ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି ।

◀ ପଞ୍ଚମ ବିଭାଗ - ଏକ ଜରୁରୀକାଳୀନ ଜନସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ
ସମସ୍ୟାରୁପେ ଉଭା ହୋଇଥିବା ବୃକ୍ ଚୂକ୍ ବେମାରୀ
ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଭାରତର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ନୀତିର ଏକ
ସମୀକ୍ଷା ।

◀ ଷଷ୍ଠ ବିଭାଗ - ଉପସଂହାର ଓ ଦାବୀ ସମୂହ ।

କୃତଜ୍ଞତା

ଆମେ ବଡ଼ପୁଅ, ପି. ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଓ ବାରିନିପେଟାର ଜନସମୁଦାୟ, ପାଡ଼ିତ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାର ବର୍ଗ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ । ଅସୀମ ଦୁଃଖ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସତ୍ତ୍ୱେ, ସେମାନେ ତାଙ୍କର କାହାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଆମକୁ ଶୁଣେଇଛନ୍ତି । ସେଗୁଡ଼ିକ ଆମ ପାଇଁ ଥିଲା ଯେତିକି ହୃଦୟ ବିଦାରକ, ସେତିକି ମର୍ମହୃଦ । ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଲଢ଼େଇରେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଛିଡ଼ା ହେବାକୁ ଅଜ୍ଞାକାରବଦ୍ଧ । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ମାଧ୍ୟମରେ ଆମେ ସେହି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ।

ଶ୍ରୀ ଗୁରୁଦେବ ବେହେରା ଓ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀମାନେ ପରିସ୍ଥିତି ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ ସୂଚନା ଦେବା, ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସହ ପରିଚୟ କରେଇ ଦେବା ତଥା ଆମ ଗସ୍ତର ଯୋଜନା ଆଦି ବାବଦରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଆମେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କୃତଜ୍ଞ ।

ଯେଉଁ ବନ୍ଧୁମାନେ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଯାତ୍ରାରେ ଯୋଗଦେଇ ଥିଲେ, ଅପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟ ଉପରେ ମତାମତ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଏହି କାମଟି ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆମର ଆନ୍ତରିକ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଶ୍ରୀ ଦେବୀ ପ୍ରସନ୍ନ ରଥ ଓ ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ରେଶ୍ୱର ସାହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବକ ରିପୋର୍ଟର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସାଧୁବାଦ ଜଣାଉଛୁ ।

ରିପୋର୍ଟର ଅଙ୍ଗସଜ୍ଜା ଓ ମୁଦ୍ରଣ ପାଇଁ ବିନ୍ଦୁ କ୍ରିଏଟିଭ୍ ପରିବାରକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଡ. କଲ୍ୟାଣୀ ମେନନ ସେନ

ରଞ୍ଜନା ପାଢ଼ୀ

ଡ. ନିଶା ବିଶ୍ୱାସ

ବାସୁଦେବ ମହାପାତ୍ର

ଜୁଲାଇ, ୨୦୧୮

ଉପକ୍ରମଣିକା

୨୦୧୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାର ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲା ଛତ୍ରପୁର ବ୍ଲକର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗାଁରେ ବୃକ୍ କ ବେମାରୀ ଏକ ମହାମାରୀର ରୂପ ନେଉଥିବା ଖବର ସ୍ଥାନୀୟ ତଥା ଜାତୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଏ । ପ୍ରକାଶିତ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଯାୟୀ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ଶିତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଙ୍ଗୀନ । ୨୦୧୦ ମସିହା ପରଠାରୁ ଅନ୍ୟତମ ୨୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରେ ଏହି ବେମାରୀ ଚିହ୍ନିତ ହେବା ସହ ୫୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତି ବୃକ୍ କ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳ ହୋଇପଡ଼ିବାରୁ ପ୍ରାଣ ହରାଇଛନ୍ତି । ଏହି ସମସ୍ୟାର ଚିକିତ୍ସା ଖବର ରଖୁଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ଗୁରୁଦେବ ବେହେରାଙ୍କ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ । ତାଙ୍କ ମତାନୁଯାୟୀ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ଅତି ପାଖରେ ଥିବା ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ (ଇଣ୍ଡିଆନ ରେଆର ଆର୍ଥ ଲିମିଟେଡ୍) ର ମୋନାଜାଲର୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନା ହିଁ ଏହି ଦୁଃସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଦାୟୀ । ଅନେକ ବର୍ଷ ଧରି ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନେ ଜିଲ୍ଲାପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଆଗରେ ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉଦ୍ଘାପନ କରି ଆସୁଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କୌଣସି ଫଳ ମିଳିନଥିବା କଥା ମଧ୍ୟ ରିପୋର୍ଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଏ ।

ଏହିସବୁ ରିପୋର୍ଟରେ ବିକ୍ରତ କେତେଜଣ ଉଦବିଗ୍ନ ନାଗରିକ ବାସ୍ତବ ତଥ୍ୟର ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ଏକ ଦଳ ଗଠନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଅନ୍ତି । ୨୦୧୮ ଜାନୁଆରୀ ତା.୧୯-୨୦ରିଖ ଦିନ ସେମାନେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଗସ୍ତ କରନ୍ତି । ଏହି ଦଳର ସଦସ୍ୟ ଆନ୍ତି ମାନବିକ ଅଧିକାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ଭାବେ ଗବେଷଣା ତଥା ଲେଖାଲେଖି କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ । ସେମାନେ ତିନୋଟିଯାକ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁ (ବଡ଼ପୁଟି, ପି.ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର, ବାଗିନୀପେଟା)ର ପାଖାପାଖି ୩୦ଜଣ ପାଡ଼ିତ, ସେମାନଙ୍କ ପରିବାର ଲୋକ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଭେଟି ସମୁଦାୟ ଘଟଣାକ୍ରମ ସମ୍ପର୍କରେ ପଚାରି ବୁଝନ୍ତି । ଏଥିସହ ସେମାନେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଜିଲ୍ଲା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବିଭାଗର ଅଧିକାରୀ, ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ଅଧିକାରୀଗଣ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମପୁର ବଡ଼ତାନ୍ତରଖାନାର ଜଣେ ବରିଷ୍ଠ ବୃକ୍ କ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭେଟନ୍ତି ।

ଅନୁସନ୍ଧାନ କାଳରେ ସଂଗୃହୀତ ବିଭିନ୍ନ ତଥ୍ୟ ପ୍ରମାଣ, ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଏବଂ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଗବେଷଣା ଓ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ରିପୋର୍ଟ ଭଳି ସହଯୋଗୀ ଉତ୍ସର ଆଧାରେ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ମୂଳ ଇଂରାଜୀ ରିପୋର୍ଟ 'ମୋନାଜାଲର୍ : ଦି ଏନିମି ଇଜ ଓଫ୍‌ଦିନର, ଏହା ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ।

ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତିର ଝଲକ

ଆୟୁଲର ରାଜକ: ଛତ୍ରପୁର

୧୮୩୫ ମସିହାରୁ ଛତ୍ରପୁର, (ପୂର୍ବରୁ ସୀତାରାମପଲ୍ଲୀ ଭାବେ ଜଣାଶୁଣା) ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ସଦର ମହକୁମା ଭାବରେ ରହିଆସିଛି । ଏହା ପାଞ୍ଚନମ୍ବର ଜାତୀୟ ରାଜପଥର ଦକ୍ଷିଣରେ ତଥା ହାୱଡ଼ା ସହ ଚେନାଇକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଦକ୍ଷିଣ-ପୂର୍ବ ମୁଖ୍ୟ ରେଳପଥର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ପୂର୍ବସୀମାରେ ରହିଛି ବଙ୍ଗୋପସାଗର । ଛତ୍ରପୁର ବ୍ଲକ ହେଉଛି ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳୀୟ ଉର୍ବର ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ଅଂଶ ବିଶେଷ । ଏ ଅଞ୍ଚଳଟି କୃଷି ଅର୍ଥନୀତିରେ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ । ଧାନ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ପରିପରିବା ବ୍ୟତୀତ ଏଠାରେ ଲଙ୍କାଆମ୍ବ, ପଣସ, ନଡ଼ିଆ, ସଜନା ଛୁଇଁ, ଆମ୍ବ ଆଦି ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲର ମଧ୍ୟ ସମ୍ଭାର ରହିଛି ।

ଏଥିସହ କିଆୟୁଲ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଏ ଅଞ୍ଚଳ ପ୍ରସିଦ୍ଧ । କିଆୟୁଲରୁ ଏକ ପ୍ରକାର ତେଲ ବାହାରେ । ବିଶ୍ୱ ଅତର ଶିଳ୍ପରେ ଏହି ତେଲର ଦାମ ଖୁବ୍ ଉଚ୍ଚ । କିଆୟୁରୁ ବିନା ଚାଷରେ ଆପେ ଆପେ ବଢ଼େ । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଅର୍ଥନୀତିରେ ଏହାର ସ୍ଥାନ ବେଶ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏପରିକି ସମଗ୍ର ଏସିଆ ମହାଦେଶରେ ଉତ୍ପାଦିତ କିଆ ତେଲର ୯୦ ପ୍ରତିଶତ ଏହି ଠାରେ ହିଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । ଏଠାରେ ଅନୁ୍ୟନ୍ତ ୨୦୦ରୁ ଅଧିକ କିଆୟୁଲ ଭାଟି ଅଛି । ୧୯୩୦ଦଶକରେ କନୌଜ, ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶରୁ ଆସିଥିବା ନିପୁଣ କାରିଗରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ଭାଟି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା । କାଳକ୍ରମେ, କିଆୟୁଲ ସଂଗ୍ରହ, ପରିବହନ ଏବଂ

ବିକ୍ରିରେ ନିୟୋଜିତ ହଜାର ହଜାର ଭୂମିହୀନ ପରିବାର ନିମନ୍ତେ ଏହି ଶିଳ୍ପ ଜୀବିକାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଆଧାର ପାଲଟିଛି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଦଳିତ ପରିବାରର । ଭାଟିରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ କାମଧନ୍ୟା ମିଳେ ।

ଏହି ଅଞ୍ଚଳ ସାରା ୦।୪ ୦।୪ ପ୍ରାକୃତିକ ମଧୁର ଜଳାଶୟମାନ ଅଛି, ଯାହା ତାମ୍ବରା ନାମରେ ଜଣାଶୁଣା । ତିଅର ଛାତିର ମହ୍ୟକାବୀ ସମୁଦାୟଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏଗୁଡ଼ିକ ଜୀବିକାର ଅନ୍ୟତମ ସ୍ରୋତ । କେତେକ ପରିବାର ସମୁଦ୍ରରୁ ମଧ୍ୟ ମାଛ ମାରିଥାନ୍ତି । ସମୁଦ୍ର ଉପକୂଳର ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବାଲୁକାପ୍ରାନ୍ତରେ ଥିବା ଅଧିକାଂଶ ନଡ଼ିଆ ବଗିଚା, ଲଙ୍କାଆମ୍ବ ଏବଂ ଝାଉଁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଏଠାକାର ଭୂମିହୀନ ସମୁଦାୟର କୃଷକମାନେ ପିଢ଼ି ପିଢ଼ି ଧରି ଯତ୍ନ କରି ଉତ୍ତାରିଛନ୍ତି । ୧୯୭୬ ମସିହା ଭୂ-ବନ୍ଧୋବସ୍ଥ ସମୟରେ ବହୁକାଳ ଧରି ଦଖଲରେ ଥିବା ଭୂମିହୀନ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ନାମରେ ଏହି ସବୁ ଜମି ରେକର୍ଡ଼ଭୁକ୍ତ କରାଇବା ନିମନ୍ତେ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀମାନେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ । ହେଲେ ଏହି ସୁପାରିଶ ଆଂଶିକ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏବଂ ଅଶିକ୍ଷା ବାଧୁତ ଅନେକ ପରିବାର ପ୍ରଚଳିତ ଜଟିଳ ଆଇନକାନୁନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ନିଜର ଦଖଲକୁ ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ଅସଫଳ ହେଲେ । ଫଳରେ, ଉକ୍ତ ଜମି ସରକାରୀ ଜମି ଭାବେ ରେକର୍ଡ଼ଭୁକ୍ତ ହେଲା ଯଦିଓ ତାହା ଲୋକମାନଙ୍କର ଭୋଗଦଖଲରେ ରହିଲା । ୧୯୭୯ ମସିହାରେ ସେହି ଜାଗାକୁ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଗଲା । ଫଳତଃ ଯେଉଁମାନେ ସେ ଜମିଗୁଡ଼ିକୁ ପୁରୁଷାନୁକ୍ରମେ ଭୋଗଦଖଲ କରି ଆସୁଥିଲେ, ସେମାନେ ତାହା ଛାଡ଼ିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଆଇନତଃ କୌଣସି ମାଲିକାନା ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ନଥିବା ହେତୁ ସେମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ଦାବୀ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଛତ୍ରପୁର ଜନଆନ୍ଦୋଳନର ଏକ ଅଞ୍ଚଳଭାବେ ଜଣାଶୁଣା । ୧୯୩୦ ଦଶକରେ ଏଠାରେ ଭାରତୀୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି କୃଷିଶ୍ରମିକ ଓ ରୟତମାନଙ୍କୁ ଜମିଦାର ଏବଂ ସରକାର ବିରୋଧରେ ସଂଗଠିତ କରିଥିଲେ । ୧୯୫୨ ମସିହା ନିର୍ବାଚନରେ ସି.ପି.ଆଇ.ର ପ୍ରତିନିଧି ଲୋକସଭା ଆସନରେ ବିଜୟୀ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ଧାରା ପରବର୍ତ୍ତୀ ୪୦ ବର୍ଷ ଧରି ବଜାୟ ରହିଥିଲା । ୧୯୯୦ ଦଶକର ମଧ୍ୟଭାଗରେ ବଡ଼ପୁଟି ଏବଂ ପି.ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ସମେତ ଅନେକ ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଜାପାନର ନିଷନ୍ କମ୍ପାନୀ ଏବଂ ଟାଟାର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ହେବାକୁ ଥିବା ଇସ୍ତାତ କାରଖାନାକୁ ଦୃଢ଼ ତଥା ସଂଗଠିତ ପ୍ରତିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରତିରୋଧ ସମୟରେ ୨ ଜଣ ମହିଳା ପୁଲିସ ଆକ୍ରମଣରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ।

ଛତ୍ରପୁରରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ. ଛାପନ: ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବିପଦ ସଙ୍କେତ

୧୯୫୦ମସିହାରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍ ଗଠିତ ହେଲା ଏବଂ କେରଳର ଅଭୁଲା ଠାରେ ଏହାର ପ୍ରଥମ ଶାଖା “ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ବିଭାଗ” ର କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୬୩ ମସିହାରେ ଏହା ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଏକ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗରୂପେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତିବିଭାଗର ପ୍ରଶାସନିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ହେଲା । ପରେ ପରେ ଦକ୍ଷିଣଭାରତରେ ବାଲୁକା ଖନନ ଏବଂ ଏଥିରୁ ଧାତବ ଖଣିଜ ପୃଥକ୍ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକୁ ନିଜ ସହ ମିଶ୍ରଣ କରାଇ ଏହା ନିଜର କାର୍ଯ୍ୟପରିସର ବୃଦ୍ଧି କଲା । ଟାଟାର (କେରଳ) ଏବଂ ମନାଭଲ୍ଲାଇଲିଟି (ତାମିଲନାଡୁ)ରେ ନୂଆକରି ଦୁଇଟି ଶାଖାର ଛାପନା ହେଲା ।

୧୯୭୯ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲକୁ ଛତ୍ରପୁରଠାରୁ ୬କି.ମି. ଦୂର ଆର୍ଯ୍ୟପଲ୍ଲୀଠାରେ ୨୯୯୪.୬୬ ହେକ୍ଟର ଜମି ବାଲୁକା ଖନନ ଆଦି

କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଲିଜ୍ ଦେଲେ । ଅଧିକୃତ ଜମିରେ ବର୍ତ୍ତମାନ 'ଓଡ଼ିଶା ବାଲୁକା କମ୍ପ୍ଲେକ୍ସ' (ଓସକମ) ଅବସ୍ଥିତ । ଅଦ୍ୟାବଧି ଏହା ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲର ସର୍ବାଧିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ଶାଖା । ଖୋଳାଯାଇଥିବା ବାଲିରୁ ଭାରୀ ଧାତୁ (ଇଲିମିନାଲଟ, ରୁଟାଇଲ, ଜିର୍କନ୍, ସିଲିମାନାଇଟ, ମୋନାଜାଇଟ୍ ଏବଂ ସିଲିକେଟିକ ରୁଟାଇଲ) ଆଦି ପୃଥକୀକରଣ ପାଇଁ ୧୯୮୬ ମସିହାରୁ ଏଠାରେ ଏକ ଶାଖା କାରଖାନା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ସମୁଦ୍ର କୂଳେ କୂଳେ ପାଖାପାଖି ୧୮ କି.ମି. ଲମ୍ବ ଏବଂ ୧.୫ କି.ମି. ଚଉଡ଼ା ପରିମିତ ଅଞ୍ଚଳ ବାଲୁକା ଖନନ ପାଇଁ ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଛି ।

୧୯୯୨-୯୩ ମସିହାରେ ଥୋରିୟମ୍ ନାଇଟ୍ରେଟ୍ ଏବଂ ଥୋରିୟମ୍ ଅକ୍ସାଇଡର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନା ହେଲା । ୨୦୧୦ ମସିହାରେ ଏହି କାରଖାନାର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରି ବାର୍ଷିକ ୧୦,୦୦୦ ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ମୋନାଜାଇଟ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନା ସ୍ଥାପନା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଲା । ଏଥି ନିମନ୍ତେ ଜନଶୁଣାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ପ୍ରଭାବିତ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାମାନେ ଏହାର ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କଲେ ଓ ଜନଶୁଣାଣି ସ୍ଥଗିତ ରହିଲା । ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ଆଉ ଏକ ଜନଶୁଣାଣୀ ଆୟୋଜିତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ କମ୍ପାନୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ୱରତାର ସହ ଜନଶୁଣାଣିର ଫାଇଦାକୁ ଏପଟ ସେପଟ କରି ଏହାର କ୍ଷମତାବୃଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନେଲେ । ମଇ ୨୦୧୫ ମସିହାରୁ ଆମୋନିୟମ୍ ଡ୍ୟୁରାନେଟର ବ୍ୟବସାୟିକ ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଇତିମଧ୍ୟରେ ଥୋରିୟମ୍ ଓ ମୋନାଜାଇଟ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ମିଶ୍ରଣ ଘଟିଛି । ତା ଛଡ଼ା, ଜିର୍କନ୍ ଓ ଇଲମେନାଇଟ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ ପାର୍କ (ଟେକନୋଲଜି ଡେମୋସ୍ଟ୍ରେସନ ପାର୍କ)ର ନିର୍ମାଣ ନିମନ୍ତେ ଯୋଜନା ରହିଛି ।

ଏକଦା ଏହି ମଣିଷ ତିଆରି ଉପକୂଳୀୟ ଜଙ୍ଗଲ ବାଡ଼୍ୟା, ସୁନାମି ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ କୁଆରକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରୁଥିଲା । ବାଲୁକା ଖନନ ଓ ଅପସାରଣ ହେତୁ ଆଜି ତାହା ପୁରାପୁରି ଧ୍ୱଂସ । ଆଇଆରଇଏଲ ଯେତିକି ଗଛ ଲଗେଇଛି, ତାହା କ୍ଷତି ତୁଳନାରେ ଅତି ନଗଣ୍ୟ ।

- ବଡ଼ପୁଡ଼ି ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲେଖା ଯାଇଥିବା ଚିଠି

୧୯୭୯ ମସିହାରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲର ସ୍ଥାପନା ପରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା ଆଶା କରିଥିଲେ ଯେ, ଏହା ରୋଜଗାର ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସହ ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୀତିକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିବ, କିନ୍ତୁ ଏହି ଆଶାବୋଧ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ଥିଲା । ତଟବର୍ତ୍ତୀ ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରେ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଥିବା ଜମିଗୁଡ଼ିକରୁ ଭୋଗଦଖଲକାରୀଙ୍କୁ ବେଦଖଲ କରିବା ସହ ଏହାକୁ ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ଘୋଷଣା କରାଯିବା ଥିଲା ପ୍ରଥମ ଧକ୍କା । ଏପରିକି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଭୋଗଦଖଲ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଆବଶ୍ୟକ ନଥିବାରୁ ଥିଲା, ସେମାନଙ୍କୁ ବି କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । କେବଳ ଯାହା ଗଛଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷତି ଭରଣା କରାଗଲା । ପ୍ରଭାବିତ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ରୋଜଗାର ଯୋଗାଇ ଦେବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ମରାଟିକା ପ୍ରାୟ ହେଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ମଜୁରାକାମ ମିଳିଲା, ତାହା ପୁଣି ଅସ୍ଥକାଳ ପାଇଁ । ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲର ଶ୍ରମିକ-ଠିକାଦାର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଲୋକଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ଏଣିକି ସ୍ଥାନୀୟ ଠିକାଦାରମାନଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଇ ଦିଆଯାଇଛି ଓ ବାହାର ଜିଲ୍ଲାରୁ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ଅଣାଯାଉଛି ।

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ପାଇଁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଜମିରେ ଏକଦା ଝାଉଁ ଏବଂ ଲଙ୍କାଆମ୍ବର ଘାଟ ଉପସ୍ଥିତି ସହ ବିଷ୍ଣୁ ଭାବେ କିଆକୁଦା ଭରି ରହିଥିଲା । ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଦ୍ଵାରା ବ୍ୟାପକଭାବେ ଏହି ଜଙ୍ଗଲ କଟାଯିବା ହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଜଳବାୟୁରେ ଦ୍ରୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅନୁଭୂତ ହେଲା । ବାରମ୍ବାର ମରୁଡ଼ି ପଡ଼ିବା ସହ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳୀନ ତାପମାତ୍ରାରେ ଅହେତୁକ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲା ।

୨୦ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଖରାଦିନେ ଏଠାକାର ତାପମାତ୍ରା ୨୦-୨୫ଡିଗ୍ରୀରୁ ଅଧିକ ହେଉନଥିଲା, ଆମେ କେବେ ବି ପଞ୍ଜା ବ୍ୟବହାର କରୁନଥିଲୁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାପମାତ୍ରା ୪୦ଡିଗ୍ରୀ ହୋଇଯାଇଛି । ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍ ଏଠାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଗଛ କାଟିଦେବାରୁ ଏପରି ହେଉଛି ।

- ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଦ୍ଵାରା ଅବିରତ ବାଲି ଖୋଳାଯିବା ହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିମଣକ ବିଚିତ୍ରି ଯାଇଛି । ବାଲି ଖନନ ଓ ଅପସାରଣ ହେତୁ ୫୦-୬୦ମିଟର ଗଭୀରର ଗର୍ତ୍ତମାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ତାମ୍ବରା ଏବଂ ଜଳ ନିଷ୍କାସନର ପ୍ରାକୃତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭୁଷ୍ଟୁଡ଼ି ପଡ଼ିଛି । କାଳକାଳ ଧରି ତାମ୍ବରାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧୁର ପାଣି ଗଡ଼ିଯାଉଥିବା ବେଳେ ଏବେ ଏହା ସେହି ଖାଲ ମାନଙ୍କୁ ଚାଲିଯାଉଛି । ତାମ୍ବରା ଗୁଡ଼ିକ ଶୁଖିଯିବା ହେତୁ ସ୍ଥାନୀୟ ମହ୍ୟଜୀବୀମାନେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ରୋଜଗାରର ମାଧ୍ୟମରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଗାଁ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ସମୁଦ୍ର ବେଳାଭୂମିକୁ ଲୋକମାନଙ୍କର ଅବାଧ ପ୍ରବେଶ ନଥିବାରୁ ସେମାନେ ସମୁଦ୍ରକୁ ମାଛମାରି ଯିବାଟା ସହଜ ହେଉ ନାହିଁ । ବୃହତକାୟ ଭାସମାନ ବାଲି ଖୋଳା ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ରତଟରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବାରୁ ମାଛମାନେ ଗଭୀର ସମୁଦ୍ରକୁ ପଳାଇଯାଉଛନ୍ତି ।

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତି ଭଙ୍ଗର ଆଉ ଏକ ଉଦାହରଣ ହେଲା ଯେ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଡିଅରବସା ଗାଁର (ବଡ଼ପୁଟି ରାଜସ୍ଵ ଗାଁର ଏକ ପଡ଼ା) ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ୪୦ଏକର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କଲା । ମଇ ୨୦୦୯ର ଲିଖିତ ବୁଝାମଣା ଅନୁଯାୟୀ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ବାଲି ଖନନର ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ଉପରାନ୍ତେ ସେହି ଜମିକୁ ପୁନର୍ବାର ତାଷୋପଯୋଗୀ କରିବା ସହ କାଜୁ ଏବଂ ଝାଉଁ ଚାବା ରୋପଣ କରି ଦଖଲକର୍ତ୍ତା ବା ସେମାନଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବାର ଥିଲା । ହେଲେ, ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନା ସେ ଜମି ଫେରାଇଛି, ନା ନୂଆ ଚାବା ରୋପଣ କରିଛି । ପ୍ରଣିଧାନର ବିଷୟ, ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଲିଖିତ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାରୀ ମୋହର ବାଜିନଥିବାରୁ ଏହାର ଆଇନଗତ ମାନ୍ୟତା ମଧ୍ୟ ରହିଲା ନାହିଁ ।

ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଆଘାତ: ବୃକକ୍ ବେମାରୀର ମହାମାରୀ ରୂପ

୨୦୧୨ ମସିହାରେ କାଳିଆପଲ୍ଲୀ ଗାଁ ପଞ୍ଚାୟତର ସରପଞ୍ଚ ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଲୋକ ବୃକକ୍ ବେମାରୀରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବା, ଏଥିରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିବା ଏବଂ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ଦ୍ଵାରା ହେଉଥିବା ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲିଜାପାଳଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରି ଏକ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ । ବୃକକ୍ ବେମାରୀର ଅସ୍ଵାଭାବିକ ବୃଦ୍ଧି ସମ୍ପର୍କରେ ଏହା ଥିଲା ପ୍ରଥମ ସଚର୍ଚ୍ଚ ସୂଚନା । କିନ୍ତୁ ଏ ଦିଗରେ, ଲିଜା ପ୍ରଶାସନ ତରଫରୁ

କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଗଲା ନାହିଁ ।

ଜୁନ୍ ୨୦୧୫ ମସିହାରେ 'ରୂପା' ନାମକ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ବେସରକାରୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ (ଏନଜିଓ)ର ସଭାପତି ବିରଞ୍ଚି ନାରାୟଣ ମହାପାତ୍ର ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁରେ ବୃକ୍ ବେମାରୀ ତଥା ଚନ୍ଦ୍ରନିତ ମୃତ୍ୟୁର ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିମନ୍ତେ ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନ ଆନ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁକୁ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନୀ ଦଳ ପଠାଇବା ସହ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆନ୍ଦୋଳ ବା ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ କେହି ବି ଏହି ରିପୋର୍ଟର ତଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ କିଛି ଜଣାଇଲେ ନାହିଁ ।

ତଥାପି ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ନେଇ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଖୁବ୍ ପ୍ରଚାରପ୍ରସାର ହେଲା । ଫଳତଃ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃକ୍ ଅଚଳଜନିତ ମୃତ୍ୟୁର ଭୟାବହତା ସାଧାରଣ ବୃକ୍ଷକୁ ଆସିପାରିଲା । ଚିଠି ଏବଂ ଆବେଦନ ମାଧ୍ୟମରେ ଲୋକେ ଆପଣାର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ପ୍ରତି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଯାଏଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲେ । ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଥିଲା । ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଲଗାତାର ପ୍ରସାରିତ କରୁଥିଲା । ମୋନାଜାଇର୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ବନ୍ଦ କରିବା, ଚିକିତ୍ସା ନିମନ୍ତେ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ତଥା ସୁବିଧା ଆଦି ଦାବିକୁ ନେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନେ 'ଜୀବନ ଜୀବିକା ଓ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ମଂଚ' ନାମକ ଏକ ସଂଗଠନ ମଧ୍ୟ ଗଢ଼ିଲେ ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଜନ ସମୁଦାୟ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ମୋନାଜାଇର୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓ ବୃକ୍ ବେମାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ-କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅଛି । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ୨୦୧୫ ମସିହାରେ ମୋନାଜାଇର୍ କାରଖାନାରେ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ । ଠିକ୍ ସେହି ମସିହାଠାରୁ ବୃକ୍ ବେମାରୀରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ କ୍ରମଶଃ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିବାର ସୂଚନା ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟପରୀକ୍ଷା ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ଏହି ତଥ୍ୟରୁ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍ ଏବଂ ମୋନାଜାଇର୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନାର ସ୍ଥାପନା ଏବଂ ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ବୃକ୍ ସମସ୍ୟା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଆପାତତଃ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର ବଡ଼ତାଭରଖାନାର ବୃକ୍ ରୋଗ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡାକ୍ତର ସରୋଜ କୁମାର ପଣ୍ଡା ଏଥିସହ ଏକମତ ଯେ, ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃକ୍ ବେମାରୀରେ ବୃଦ୍ଧି ଏକ ନୂଆ ଘଟଣା । ତାଙ୍କ ମତରେ ଗତ ୬-୭ବର୍ଷ ହେବ କେବଳ ଛତ୍ରପୁର ଅଞ୍ଚଳରୁ ଅସ୍ବାଭାବିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃକ୍ ବେମାରୀରେ ପୀଡ଼ିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ତାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ନିମନ୍ତେ ଆସୁଥିବାର ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହା ପଛରେ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣଗତ କାରଣ ଥାଇପାରେ, ଯାହା ମଧ୍ୟରୁ ପାନୀୟଜଳ ଏବଂ ଖାଦ୍ୟପ୍ରଦୂଷଣର ସମ୍ଭାବନା ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ । ଯେହେତୁ ଗୁରୁ ଧାତବ ପଦାର୍ଥର ଉପସ୍ଥିତି ସହ ବୃକ୍ ଅଚଳ ହେବାର ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ସମ୍ପର୍କ ଥିବା ଅନେକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ, ତେଣୁ ସେହି ଦିଗରେ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଗବେଷଣା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ସେ ଭାବନ୍ତି ।

ମୋନାଜାଇର୍ ପ୍ରକଳ୍ପ: ଏକ ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରତିବେଶୀ

ଛତ୍ରପୁରସ୍ଥିତ ଓଝମ୍ ପରିସରରେ ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ଏବଂ ଆତ୍ମିତା ଅପଗ୍ରେଡେସନ କାରଖାନା, ଗୋଟିଏ ଭାରୀଧାତୁ ଘନିଭବନ କାରଖାନା ଏବଂ ଧାତବ ପୃଥକୀକରଣ

କାରଖାନା ଅଛି ।

ଛତ୍ରପୁରରେ ମୋନାଜାଇର୍ ଉତ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନେକ ପରିବେଶଗତ ବିପଦର କାରଣ । ଏକ ସଦ୍ୟ ଅଧ୍ୟୟନ ଅନୁସାରେ, ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବ୍ୟବହୃତ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ବିଷାକ୍ତ ଭାରାଧାରୁ ଏବଂ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ଏହା ଅନେକ ସମୟରେ ଭୂତଳ ଜଳାଧାର ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସହ ଭୂଭାଗ ଜଳକୁ ଦୂଷିତ କରେ । ଫଳତଃ, ଜଳଚର ପ୍ରାଣୀ ଏବଂ ଜଳଜ ଉଦ୍ଭିଦଙ୍କ ଶରୀରର ରାସାୟନିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବ୍ୟାହତ ହୁଏ । ଦୂଷିତ ପାଣି ଖାଦ୍ୟଶୃଙ୍ଖଳା ମାଧ୍ୟମରେ ମଣିଷ ସମେତ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥଳଚର ପ୍ରାଣୀଙ୍କ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରେ ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷକଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମେ ଜମି ରହେ ।

ଅଧିକତ୍ର, ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ହେତୁ ଉପକୂଳସ୍ଥ ଆର୍ଦ୍ରଭୂମିର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିମଣ୍ଡଳ ବିଚ୍ଛିନ୍ନିୟାଏ । ମାଛ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଳଜ ଜୀବଙ୍କୁ ଖାଦ୍ୟ ଭାବେ ଆହରଣ କରୁଥିବା ପକ୍ଷୀ ପ୍ରକାଟି ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଅନ୍ତି । ଏପରିକି ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍ ନିକଟସ୍ଥ ସମୁଦ୍ର ଜଳରେ ବିପୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ମାଛ ମରି ଭାସୁଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । (ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୬ରେ ଶେଷଥର ପାଇଁ ହୋଇଥିଲା) । ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲର ବର୍ଜ୍ୟଜଳକୁ ବିଶୋଧନ ନ କରାଯାଇ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଉଥିବାର ସନ୍ଦେହକୁ ଏହି ଘଟଣାମାନ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରେ ।

ଶୀତ ଋତୁରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ବିଦେଶୀ ପକ୍ଷୀ ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଏବେ ତାମ୍ରରା ଗୁଡ଼ିକ ଶୁଖି ଯାଇଛି ଏବଂ ବସାକରିବା ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ କଟା ହୋଇଯିବା ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଆସିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । ଖାଦ୍ୟ ଏବଂ ବାସ ନଥିବା ଜାଗାକୁ ସେମାନେ କିପରି ବା ଆସିବେ?

- ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା

୧୧

ଖଣିଜବାଲିର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ହେତୁ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ବର୍ଜ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରଦୂଷକ ଉତ୍ପାଦନମାନ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ତା ଛଡ଼ା, ଆଉ ଏକ ବିଷାକ୍ତ ବର୍ଜ୍ୟ ନିର୍ଗତ ହୁଏ ଯାହାକୁ ଟେଲିଂ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏହା ବାଲୁକା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଯନ୍ତ୍ରରୁ ନିର୍ଗତ ତରଳ ପଦାର୍ଥ ଓ ଚୂର୍ଣ୍ଣୀଭୂତ ବାଲୁକାର ଏକ ମିଶ୍ରଣ । ଏହି ମିଶ୍ରଣକୁ ଗଚ୍ଛିତ ରଖାଯାଏ ଓ ସେଥିରୁ ଦରକାରୀ ଉପଜାତ ବାହାର କରାଯାଏ । ସାଧାରଣତଃ, ଏହି ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଟେଲିଙ୍ଗକୁ ଆବଶ୍ୟ ପୋଖରୀରେ ଗଦା କରାଯାଏ ଏବଂ ଜଳାବୃତ୍ତ କରି ରଖାଯାଏ । ଏହା ଏକ ଗ୍ରହଣୀୟ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉପାୟ, ଯଦିଓ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ଯଦିବା ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି, ତଥାପି ଟେଲିଂ ପୋଖରୀ ଆଖପାଖ ଜଳାକାରେ ପାନୀୟଜଳ ଓ ଖାଦ୍ୟ ଶୃଙ୍ଖଳା ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ଅବଶେଷ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦୂଷିତ ହେଉଥିବାର ଅନେକ ଗବେଷଣାଲବ୍ଧ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ଛତ୍ରପୁରରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନା ପରିସର ବାହାରେ ଥିବା ଖୋଲା ପୋଖରୀରେ ଏହାର ଟେଲିଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଗଚ୍ଛିତ ହୁଏ । ଏହା ଅନେକ ସମସ୍ୟା ଉତ୍ପନ୍ନ କରେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରୁ ଉଦ୍ଭୁକ୍ତ ଏହି ଟେଲିଙ୍ଗ ପୋଖରୀଗୁଡ଼ିକ ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁଠାରୁ ୨ କି.ମି.ଠାରୁ ମଧ୍ୟ କମ୍ ଦୂରତାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ବିଭିନ୍ନ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଖରାରେ ଏହି ପୋଖରୀଗୁଡ଼ିକରୁ

ଜଳୀୟ ଅଂଶ ଶୁଖିଯିବା ହେତୁ ଜମିଥିବା ଅବଶେଷ ଆହୁରି ଅଧିକ ବହଳିଆ ହୋଇଯାଏ । ଏହାର ଉପରି ଭାଗରେ ଶୁଖିଲା ବା ଅର୍ଦ୍ଧଶୁଖିଲା ଧୂଳିକଣାର ଏକ ପରସ୍ତ ଧିରେ ଧିରେ ଜମିଯାଏ । ସବୁଜବଳୟର ଅଭାବ ହେତୁ ସମୁଦ୍ର ଆଡୁ ଆସୁଥିବା ପବନରେ ଏହା ବାଧାହୀନ ଭାବେ ଛଳଭାଗ ଆଡକୁ ଉଡିଆସେ । ଏହି ଧୂଳିକଣାଗୁଡ଼ିକରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର କ୍ଷତିକାରକ ଅବଶେଷ ହିଁ ପୁରି ରହିଥାଏ ।

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ତେଲିଙ୍ଗ ରାଡ଼ିଆଗୁଡ଼ିକର ଶଯ୍ୟା ତଥା ଚାରିକଡ଼ ସିମେଣ୍ଟ-କଂକ୍ରିଟ୍ ହୋଇନଥିବା ହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ଜଳ ଆଖପାଖ ଭୂତଳ ମଧୁର ଜଳଭସ୍ମ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ ଅଧିକ । ବର୍ଷାଦିନେ ଏଥିରୁ ପାଣି ଉଛୁଳି ପଡ଼ି ସ୍ଥାନୀୟ ଜଳାଶୟଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ କରେ । ଶେଷରେ ଏହି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷିତ ଜଳ କାରଖାନାଠାରୁ ଅଳ୍ପଦୂରରେ ଥିବା ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟକୁ ହିଁ ବହିଯାଏ ।

ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ଅନୁସାରେ ରାତିର ଅନ୍ଧାର ସମୟରେ ବସ୍ତା ଭରି କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସବୁ ଆଣି ଖୋଲା ଜାଗାରେ ଢଳାଯାଏ ଯାହା ସମ୍ଭବତଃ ତେଜସ୍ବିୟ । ସେ ସବୁ ଖାଲି ଯାଗାରେ ଚରାବୁଲା କରୁଥିବା ପଶୁ, ଛୋଟ ପିଲା, ତଥା ଚାଷୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏ ପ୍ରକାର ଦାୟିତ୍ବହୀନ କାମ ଯେ କେତେ କ୍ଷତିକାରକ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍. ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଅବଗତ । ନ ହେଲେ, ସେମାନେ ବର୍ଜ୍ୟ ବସ୍ତୁଗୁଡ଼ିକୁ ଏପରି ଲୁଚାଇପାରେ ନିଷ୍ଠାସନ କରନ୍ତେ ନାହିଁ ।

ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁର ନଳକପୁରୁ ବାହାରୁଥିବା ପାଣି ଗୋଳିଆ ଦେଖାଯିବା ସହ ଅଳ୍ପ କିଛି ସମୟ ପରେ ଧଳା ତୁନ ଭଳି କିଛି ବହଳିଆ ପଦାର୍ଥ ତଳେ ଜମି ଯାଏ । ଏହି ଗାଁର ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ନିଜର ରୋଷେଇ ଏବଂ ପିଇବା ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ପାଣି କିଣିଛନ୍ତି ଅଥବା ଘରେ ଦାନିକିଆ ଜଳ ବିଶୋଧନ ଯନ୍ତ୍ର ଲଗାଇଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଆଶା, କାଳେ ଏହାଦ୍ୱାରା ବୃକ୍ ଚେମାରୀରୁ ସେମାନେ ସୁରକ୍ଷିତ ରହିବେ ।

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.ର ବୟାନ

କଡ଼ା ସୁରକ୍ଷା ବଳୟରେ ଥିବା ଓସକମର ୧୦୦ ଏକର ପରିମିତ ପରିସରଟି ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁ ଗାସ୍ତାର ଆରପଟେ ଅବସ୍ଥିତ । କେତେ ବାର ସୁରକ୍ଷା ଯାଂଚ ପରେ ଯଦିଓ ଆମ ଦଳର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ଯିବାଲାଗି ଦିଆଗଲା, କିନ୍ତୁ ଏହାର ଲୋକସଂପର୍କ ଅଧିକାରୀ ଅବା ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଆଦିଙ୍କୁ ଭେଟିବାର ଅନୁରୋଧକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖାନ କରାଗଲା । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଦାୟିତ୍ବରେ ରହିଥିବା ମୁଖ୍ୟ ପରିଚାଳନା ଅଧିକାରୀ (ସମ୍ବଲ) ଜି.କେ. ନାୟକ ଆମ ସହ କଥା ହେବା ପାଇଁ ରାଜି ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସର୍ତ୍ତ ରହିଲା ଯେ, ଯେହେତୁ ସେ ଓସକମର ପ୍ରାଧିକୃତ ଅଧିକାରୀ ନୁହନ୍ତି ଏଣୁ ଏହି ସାକ୍ଷାତ୍କାର ଅଣଔପଚାରିକ ଓ ବେସରକାରୀ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନାୟକଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ସେ ଓସକମର କାର୍ଯ୍ୟାୟ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.ରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ । ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦା ହୋଇଥିବାରୁ ମୋନାଜାଇଭ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ବର ଉତ୍ତୋଳନ କରୁଥିବା କେତେକ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଜାଣିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମତରେ ସେହି ସମସ୍ତ ପ୍ରତିବାଦକାରୀମାନେ ଅସତ୍ୟ ଠିକାଦାର ଏବଂ ସେମାନେ ପେଷାଦାର ଗଣ୍ଡଗୋଳକାରୀ ଏବଂ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା ପ୍ରରୋଚିତ ।

ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.ର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସ୍ଥାନୀୟ ଚାଷୀମାନଙ୍କ ଦଖଲରେ ଥିବା ଜମିକୁ ଜାଣିଶୁଣି ତଥା ଚଂଚଳତାପୂର୍ବକ ସରକାରୀ ଭାବେ ରେକର୍ଡ଼ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗକୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ନାୟକ ଖଣ୍ଡନ କଲେ । ବରଂ ସମସ୍ତ ଦଖଲକାରୀଙ୍କ ଜମିରେ ଥିବା ଗଛର ସତୁରୀ ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦରେ ଦିଆଯାଇଛି ବୋଲି ସେ ଦାବୀ କଲେ । ଏପରିକି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜମିକୁ ପୁନଃ ଚାଷୋପଯୋଗୀ କରାଯିବା ସହ ନଡ଼ିଆ ଏବଂ ଲଙ୍କାଆମ୍ବ ଚାଷ ଲଗାଯାଇ ସରକାରଙ୍କୁ ଫେରସ୍ତ କରାଯାଇଛି ବୋଲି କହିଲେ ।

ମୋନାଜାଇଟ୍ କାରଖାନାର ବୃକ୍ତ ମହାମାରୀ ସହ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ଥିବା ବିଷୟକୁ ସେ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ । ଆନ୍ତ୍ରପ୍ରଦେଶର ଉତ୍ତମ ଗାଁ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ସେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଲେ ଯେ ପୁରୁଣା ନଡ଼ିଆ ଗଛର ଚେରରୁ ବାହାରୁଥିବା କୌଣସି ରସାୟନ ଏହି ପ୍ରକାର ବୃକ୍ତ ମହାମାରୀର କାରଣ । ତାଙ୍କ ମତରେ ବୃକ୍ତ ରୋଗରେ ପ୍ରଭାବିତ ସମୁଦାୟ ପୀଡ଼ିତଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ମଦ୍ୟାସକ୍ତ ଏବଂ ତମାଖୁ ସେବନକାରୀ । ଏହା ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା ବିଗିଡ଼ିବାର ଅନ୍ୟତମ କାରଣ ।

ଚେଲିଙ୍ଗ ଗାଡ଼ିଆରୁ ପ୍ରଦୂଷିତ ଜଳକ୍ଷରଣକୁ ରୋକିବା ଦିଗରେ କାରଖାନାରେ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା କଣ ଅଛି ବୋଲି ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଲୁ । ସେ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଆଖପାଖ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ପରମ ଠାରୁ ଓସକମ୍ ପରିସର ନିମ୍ନରେ ଅବସ୍ଥିତ, ଏଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଜଳଭାସ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେବାର କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାବଦରେ କାରଖାନାରେ ଅନୁସୂଚିତ ହେଉଥିବା ନିରାପତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସମ୍ପର୍କରେ ସେ କୌଣସି ତଥ୍ୟ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଏହା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମାନର ବୋଲି ଦାବୀ କଲେ । ଚେଲିଙ୍ଗ ପୋଖରୀରୁ ବର୍ଜ୍ୟଜଳ ନିଃସରଣ ଅଥବା ଥୋରିୟମ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ହେତୁ ବିକିରଣଶୀଳ ଉପଜାତ ହାରା ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ ହେଉଥିବାର ପ୍ରଶ୍ନକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ ।

୧୩

ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ମଙ୍ଗଳ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.ର ଏକ ନୈତିକ ଏବଂ ଆଇନଗତ ବାଧିତ୍ୱ - ଏ ଯୁକ୍ତିର ଉତ୍ତରରେ ଶ୍ରୀ ନାୟକ କହିଲେ ଯେ ଆଇ ଆର ଇ ଏଲ ଜିଲ୍ଲା ଖଣିଜ ପାଣ୍ଠିକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦୁଇକୋଟି ଟଙ୍କା ଅନୁଦାନ ଦେଉଛି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସହ ମିଳିତ ଭାବରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କ ଆର୍ଥିକ-ସାମାଜିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ କାମ କରୁଛି ।

ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର ଭୂମିକା: ଉଦାସୀନତା ଅବା ଘଟଣାକୁ ଚପେଇଦେବାର ଉଦ୍ୟମ ?

ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ପୀଡ଼ିତ, ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲ୍.ର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଭେଟିବା ପରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନର କେତେ ଜଣ ମୁଖ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଯଥା ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କଲେ । ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇବା ସହ ସେଠାରେ ତୁରନ୍ତ ପାନୀୟ ଜଳ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ସେବା ଉପଲବ୍ଧ କରାଇବା ନିମନ୍ତେ ଦାବି ଜଣାଇଲେ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ପି.ସି ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସ୍ଥିତି ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ଅଛି ଓ ବିହିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁଠାରୁ ଦୁଇ କି.ମି ଦୂରରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ଗଭୀର ନଳକୂଅରୁ ପାଇପ ଯୋଗେ ଗାଁବାସୀଙ୍କୁ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ବିକଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା

କରାଯାଉଛି ବୋଲି ସେ ଦାବି କଲେ । ଗୋଟିଏ ସରକାରୀ ଚିକିତ୍ସା ସେବା ଦଳ ପ୍ରତି ମାସରେ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଇ ପାଡ଼ିତ ମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଦେଉଥିବା କଥା ମଧ୍ୟ ସେ କହିଲେ ।

ଡ଼ିସେମ୍ବର ୨୦୧୭ରେ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦଳ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ନଳକୂଅରୁ ଜଳନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ବିଷୟରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଜଣେଇଲେ । ଏହି ଦଳର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ଼, ରାଜ୍ୟ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବିଭାଗ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଅଧିକାରୀମାନେ । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କହିବା କଥା, ସଂଗୃହୀତ ଜଳର ନମୁନା ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଏହା ପାନୀୟଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ଉକ୍ତ ଦଳ ରିପୋର୍ଟ ଦେଇଥିଲେ । ଅଥଚ ଏହି ରିପୋର୍ଟକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, କେବଳ ସାଥା ଏବଂ କାଡ଼ମିୟମର ମାତ୍ରା ହିଁ ଯାଥା କରାଯାଇଥିଲା । ଥୋରିୟମ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣରୁ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷାକ୍ତ ଉପଜାତ ଯଥା, ମଲିବେଡ୍ରେନମ୍, ପାରଦ, ସିନ୍ଦ୍ରିୟମ୍ ଆଦିର ମାତ୍ରା ପରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଏ ବିଷୟଟି ଦର୍ଶାଇବାରୁ, ସେ କହିଲେ ଯେ, ୧୮୦ଟି ପରିମାପକକୁ ନେଇ କଲିକତା ସ୍ଥିତ ଜାତୀୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ଼ର ପ୍ରାକ୍ତୀୟ ଶାଖା ଆଉ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି । ଯଦିଓ ଏହି ୧୮୦ ସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ତାଲିକାରେ କେଉଁ ସବୁ ପରିମାପକମାନ ନିଆଯାଇଛି ଅବା ଏହି ପରୀକ୍ଷଣର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ତାରିଖ କେବେ - ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ କିଛି ହେଲେ କହିଲେ ନାହିଁ ।

ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରତି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ସନ୍ଦିହାନ । ସେମାନଙ୍କ ମତରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ନୂଆ ନଳକୂପ ଓ ଆଇ ଆର ଇ ଏଲ ପରିସର ମଧ୍ୟପେ ଦୂରତା ପାଞ୍ଚ କିଲୋମିଟରୁ କମ୍ । ତେଣୁ ନଳକୂଅରୁ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାଣି ବାହାରିବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ ।

ଲୋକମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଦୀରୁ ପାଇପ ଯୋଗେ ଛତ୍ରପୁରକୁ ପାଣି ଆଣିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଦାବୀ କରିଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ଯୋଜନାଟି ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇ ସାରିଛି । କିନ୍ତୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଏ ଦିଗରେ ଆଗଭ ନାହିଁ ।

ପାଡ଼ିତ ତଥା ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତରଫରୁ ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ କରାଯିବାର ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଏଡ଼େଇ ଯାଇ କେବଳ ଏତିକି କହିଲେ ଯେ ପାଡ଼ିତମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଚାଲୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ ଯୋଜନାରୁ ସୁବିଧା ନେଇପାରିବେ । ଜିଲ୍ଲା ଧାତବ ପାଣ୍ଠି ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ବି କଥା ହେବା ପାଇଁ ସେ ମନା କଲେ, ବରଂ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଲେ ଯେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଉଥିବା ବିଷୟ ସହିତ ଏହାର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଡାକ୍ତରୀ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ଡିନ୍ ଡାକ୍ତର ରାଧାମାଧବ ତ୍ରିପାଠୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭେଟିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । ଗାରିବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦଳର ସେ ମୁଖ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଥିଲେ । ଏହା ଛଡ଼ା ସେ ତତ୍କାଳୀନ କମ୍ୟୁନିଟି ମେଡିସିନ୍ ବିଭାଗର ମଧ୍ୟ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଆମ ସହ ଫୋନ୍ ଯୋଗେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଦଳର ସଦସ୍ୟ-ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କଲେ । ତେବେ, ସେହି ସର୍ବେକ୍ଷଣଟି ଆଣବିକ ଶକ୍ତିବିଭାଗ ତରଫରୁ

ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଏହାର ଗୋପନୀୟତା ବଜାୟ ରଖିବାର କଠୋର ନିୟମରେ ସେ ବନ୍ଧା ବୋଲି ଜଣାଇଲେ । ଏଣୁ ସର୍ବେକ୍ଷଣକ୍ରିତ ଫଳାଫଳକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଅସହମତ ହେବା ସହ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସାମାନ୍ୟ କିଛି ବି ମତାମତ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ନୁହଁନ୍ତି ବୋଲି କହିଲେ ।

ଏହା ପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ଦଳ ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଭେଟିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲିଖିତ, ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆଦେଶ ଅନୁପାଳନରେ ବଡ଼ପୁଟି ବୃକ୍ଷକ ବେମାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଏକ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥିଲେ । ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ଜାଣିବା ଥିଲା ଦଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ହେଲେ ମୁଖ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଧିକାରୀ ବାହାରକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତଥାପି ଆମକୁ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ ରିପୋର୍ଟର ଏକ ନକଲ ମିଳିଗଲା । ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ବୃକ୍ଷକ ମହାମାରୀର ତିନିଟି ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ ହେଉଛି (୧) ସୀସା, ପାରଦ ଆଦି ବିଷାକ୍ତ ଭାରୀ ଧାତୁ ଦ୍ଵାରା ପାନୀୟ ଜଳ ଦୂଷିତ ହୋଇ ଥାଇ ପାରେ; (୨) ପନିପରିବା ଚାଷରେ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି କୀଟନାଶକ ବ୍ୟବହାର ହେତୁ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ଦୂଷିତ ହୋଇଥାଇ ପାରେ; ଏବଂ (୩) ନିକଟସ୍ଥ ଆଇ ଆର ଇ ଏଲ କାରଖାନାରୁ ନିର୍ଗତ ପଦାର୍ଥ ବାୟୁକ୍ରିୟାରେ ଶରୀର ଭିତରକୁ ଯାଇଥାଇପାରେ । ରିପୋର୍ଟରେ ଏହା ମଧ୍ୟ ସୁପାରିଶ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ବୃକ୍ଷକ ବେମାରୀର କାର୍ଯ୍ୟ-କାରଣ ସମ୍ପର୍କକୁ ଠାବ କରିବା ପାଇଁ ବିଶେଷଜ୍ଞମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ଅଧ୍ୟୟନ କରାଯାଉ; ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ବିଶୋଧନ କରାଯାଉ, ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ କରାଯାଉ । ଯଦିଓ ମାର୍ଚ୍ଚ ପୂର୍ବେ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ପରାମର୍ଶଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନାହିଁ ।

୧୫

ଜନ ପ୍ରତିବାଦ: ପ୍ରଶାସନର ମାରପେଞ୍ଚ

ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ତଥା ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତିନିଧିସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ବୃକ୍ଷକ ମହାମାରୀ ସଂପର୍କରେ ଜନମତ ତିଆରି କରି ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ଚାପ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଦିଗରେ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନେଇଛନ୍ତି । ମଇ ୨୦୧୨ରେ ପ୍ରଭାବିତ ଅଂଚଳର ପାଂଚଟି ସଂଚାରକ (ଆର୍ଯ୍ୟପଲ୍ଲୀ, କଣମଣା, ଅଗସ୍ତିନୂଆଗାଁ, ଚମାଖଣ୍ଡି ଓ କାଳିଆପଲ୍ଲୀ) ଲୋକମାନେ ଆଇ.ଆର.ଇ.ଏଲର ମୋନାଜାଇର୍ ଖନନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେତୁ ଉତ୍ପନ୍ନଥିବା ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଦୀର୍ଘ ମାମାସ କାଳ ଅପେକ୍ଷା ପରେ ମଧ୍ୟ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ତରଫରୁ ଏ ଦିଗରେ କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଅବା ଅଭିଯୋଗ ପତ୍ରର ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ୱୀକାର କରାଗଲା ନାହିଁ । ଅନନ୍ୟାପାୟ ହୋଇ ଲୋକମାନେ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୩, ୨୦୧୨ ଧାରଣାରେ ବସିଲେ । ଶତାଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲୋକ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଧାରଣାରେ ବସି ରହିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଚାରି ଦିନ ପରେ ଯାଇ ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ ଧାରଣା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାପାଇଁ ନିବେଦନ କଲେ । ଏଥି ସହ ମାମଲାର ସମାଧାନ ନିମନ୍ତେ ଏକମାସ ସମୟ ମହଲତ ନେଲେ । ଅକ୍ଟୋବର ୨୩ ତାରିଖରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସାକ୍ଷାତ କରିବେ ବୋଲି ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଵାସନା ଦିଆଗଲା । ଅଥଚ, ଚିରାଚରିତ ଜଙ୍ଗରେ ସେ ସାକ୍ଷାତକାରକୁ ବାରବାର ମୁଲତବା ରଖାଗଲା । ଏବେ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ବୃକ୍ଷକ ବେମାରୀ ଏବଂ ସେଥି ଯୋଗୁଁ ଘଟୁଥିବା ଲୋକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଖ୍ୟାରେ କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲେ ହେଁ, ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ

ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁନାହିଁ କି ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରୁନାହିଁ ।

ଆମେ କଥା ହୋଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି, ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ବଡ଼ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏ ଅଂଚଳରେ ସେମାନଙ୍କ କାରବାର ବୃଦ୍ଧି କରାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ପ୍ରଶାସନ ସେମାନଙ୍କୁ ଆମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛି । ସରାଫ୍ କମ୍ପାନୀ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଉପାୟରେ କାୟା ବିସ୍ତାର କରିଛି, ତାହା ଏକ ଉଦାହରଣ । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ, ସରାଫ୍ କମ୍ପାନୀ ଟିଟାନିୟମ୍ କାରଖାନା ନିମିତ୍ତ ପାଞ୍ଚଟି ପଞ୍ଚାୟତର ୨୩୦ ଏକର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କଲା । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ୧୯୯ ଏକର ଜମି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଲିକାନାରେ ଥିଲା ଓ ସେଥିରେ ପାଖାପାଖି ୩୦୦ ପରିବାର ଚାଷବାସ କରୁଥିଲେ । ୨୦୧୭ ମସିହାରେ କାରଖାନାର ଉତ୍ପାଦନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଏହି କମ୍ପାନୀ ଟିଟାନିୟମ୍ ତାଲିଅଟ୍ଟାଇଡ୍ ପିଗ୍ମେଣ୍ଟ, ଫେରୋ ଟିଟାନିୟମ୍, ଷ୍ଟାଣ୍ଡିୟମ୍ ଅକ୍ସାଇଡ୍, ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଏବଂ ବିରଳ ଧାତୁ ଆଦି ଉତ୍ପାଦନ ନିମିତ୍ତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସହାୟକ ଶାଖା ବିସ୍ତାର କଲା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ଏସବୁର ଗନ୍ତାର ପରିବେଶଗତ କୁପ୍ରଭାବ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର କାରଖାନାରୁ ନିର୍ଗତ ହେଉଥିବା ବିଷାକ୍ତ ଉପକାତ ଯୋଗୁଁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଂଚଳ ଉପରେ ପଡ଼ିବାକୁ ଥିବା ପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଦାସୀନ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ସହଯୋଗରେ ଲକ୍ଷ୍ମିନୀଇଡ୍, ରୁଟାଇଲ, ଜିର୍କନ୍ ଏବଂ ଗାର୍ନେଟ୍ ଆଦି ବାଲୁକା ଖଣିଜ ଖନନ ଏବଂ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ସରାଫ୍ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ମଧ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅନୁମୋଦନ ଦେଇସାରିଛନ୍ତି ।

ଅଗଷ୍ଟ ୧୬, ୨୦୧୭ ଦିନ କଣମଣା ଗାଁରେ ସରାଫ୍ କମ୍ପାନୀର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ତାପଜ ଶକ୍ତିପ୍ରକଳ୍ପ ନିମିତ୍ତ ଏକ ଜନଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ପ୍ରକଳ୍ପର ପାରିବେଶିକ ପ୍ରଭାବ ଆକଳନ କରିବା । ଏ ଶୁଣାଣି ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ଅନୁଭୂତି ଖୁବ୍ ତିକ୍ତ । ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ କଡ଼ା ବିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଗାଁବାସୀମାନେ ସଂଘବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ହେଲେ, ଶୁଣାଣି ସ୍ଥଳକୁ ପୋଲିସ ଗାରିପଟୁ ଘେରି ରହିଥିଲେ । ଶୁଣାଣିରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ନେତା, ଯଥା- ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁର ଗୁରୁଦେବ ବେହେରା, ପି.ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରର ଡି.କାମରାଜ ଏବଂ ଛତ୍ରପୁର ବ୍ଲକ୍ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏନ୍.ଧନଞ୍ଜୟ ରେଡ୍ଡୀଙ୍କୁ ପୋଲିସ ବଳପୂର୍ବକ ଅଟକେଇ ରଖିଲା । ତା' ଛଡ଼ା ଜନ ଶୁଣାଣିରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା କରିବା ନିମିତ୍ତ କମ୍ପାନୀଦ୍ୱାରା କେତେକ ସ୍ଥାନୀୟ ଯୁବକ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଗାଳିଗୁଳଜ, ଧମକାଣି ଓ 'ଜୟ ଟିଟାନିୟମ୍'ର ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ନେତାମାନଙ୍କୁ କୁହାଇଦେଲେ ନାହିଁ ।

ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ସ୍ଥାପନା ଦିନଠାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବହୁ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ । ଉପର ଠାଉରିଆ ଭାବରେ ଦେଖିଲେ ବି ବାଲୁକା ଖନନ ହେତୁ ପ୍ରାକୃତିକ ସବୁଜିମା ଏବଂ ପରିମଣ୍ଡଳ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା କୁପ୍ରଭାବ ଜଳଜଳ ଦେଖାଯାଏ । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିମିତ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ସରକାରୀ ପଛଟି ଏବଂ ଆଇନଗତ ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଏଡ଼ାଇଯାଇଥିବାର ସନ୍ଦେହ ବ୍ୟତିରେକେ, ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ବାଲି ଖୋଳା ହୋଇସାରିଥିବା ଜମିକୁ ପୁନଃଚାଷୋପଯୋଗୀ କରି ଚାରାରୋପଣ କରିବାର ଆଇନଗତ ବାଧାତାକୁ ପାଳନ କରିନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ, ଟେଲିଜ୍ ତଥା କଠିନ ବର୍ଜ୍ୟ ପରିଚାଳନାରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଗୃହୀତ ନିରାପତ୍ତା ମାନଗୁଡ଼ିକୁ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି ।

ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍.ର ମୋନାଜାଇବ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେବା ପରେ ହିଁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃକ୍ କ୍ ବେମାରୀ ବ୍ୟାପକ ରୂପ ଧାରଣ କରିଛି । ଏ ବାବଦରେ ଭୁରି ଭୁରି ପ୍ରମାଣ ରହିଛି । ପୀଡ଼ିତ ତଥା ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟୁଥିବା ବିଷୟରେ ଅବଗତ ଆଇ ପୁରୀ, ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନ ଏହାର କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନ କରିବା ଅବା ପ୍ରଭାବିତ ସମୁଦାୟକୁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ ନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କିଛି ବୁଝା ପଡୁନାହିଁ । ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁମାନଙ୍କର ଲୋକ ଏବଂ ସ୍ଥାନୀୟ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ବାରମ୍ବାର ଅଭିଯୋଗ ଜଣାଇଥିଲେ ହେଁ ପ୍ରଶାସନ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟଜଳ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ଦୁଃଖର ବିଷୟ, ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଅଧିକାର କମିଶନ୍ ଭଳି ସାମ୍ପ୍ରାମାନିକ ସଂସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କର୍ପୋରେଟ୍ ସ୍ତରୀ ଆଗରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ମାନବିକ ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ଆପଣାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟପାଳନରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ୨୦୧୫ ମସିହାର ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ କମିଶନଙ୍କ ସାର୍ବଜନୀନ ତଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ । ଅର୍ଥାତ୍, ଉକ୍ତ ଫାଇଲରେ ସବୁ ଦିନ ପାଇଁ ଫିଡା ବନ୍ଦା ହୋଇଯାଇଛି ।

୨୦୧୮ ଜାନୁୟାରୀ ତା ୧୮ ରିଖ ଦିନ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳର ଜଣେ ସଭ୍ୟ ପୁଣି ଥରେ ଜିଲ୍ଲା ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ । ସେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ନେଇଛି ତଥା ଜାନୁୟାରୀ ୧୦ ତାରିଖ ଦିନ ବଡ଼ପୁଟି ଗାଁରୁ ରକ୍ତ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି ।

ଲୋକମାନଙ୍କ କହିବାର କଥା ଯେ ଗାଁକୁ ଡାକ୍ତରୀ ଦଳ ଆସିବା ବିଷୟରେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇନଥିଲା ଏବଂ ଡାକ୍ତରୀ ଦଳକୁ ଦେଖି ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ତଥାପି ୭୦ ଜଣରୁ ବେଶୀ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ରକ୍ତ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଅନୁସଂଧାନର ବିବରଣୀ ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଆୟମାନଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା ବି ବିଫଳ ହୋଇଛି । ଜିଲ୍ଲା ଚିକିତ୍ସା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କହିବାର କଥା ଯେ ରିପୋର୍ଟର ନକଲ ପାଇବା ପାଇଁ ହେଲେ ଜନସ୍ବାକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ବା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଅନୁମତି ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଯନ୍ତ୍ରଣା ଓ ସଂଗ୍ରାମର କଥା: ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାରଙ୍କ ମୁହଁର ଭାଷା

ତ୍ରୁପୁର ବୁକର ପାଞ୍ଚଟି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ (ଆର୍ଯ୍ୟପଲ୍ଲୀ, କଣମଣା, ଅଗସ୍ତିନୁଆଗାଁ, ତମାଖଣ୍ଡି ଏବଂ କାଳିଆପଲ୍ଲୀ) ଅନ୍ତର୍ଗତ ୫୯ଟି ଗାଁ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍. ପ୍ରକଳ୍ପଠାରୁ ୧୦କି.ମି. ବ୍ୟସାର୍ଦ୍ଧ ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ପୁଟି, ବାଗିନିପେଟା ଏବଂ ପି.ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଭାବିତ । ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ, ବିଗତ ତିନି ବର୍ଷରେ ଏହି ତିନିଟି ଗାଁରେ ୨୦୦ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରେ ବୃକକ୍ ବେମାରୀ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ସହ ୭୦ଜଣ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି । ୨୦୦୬ ମସିହାରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଜାତୀୟସ୍ତରୀୟ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତି ଦଶ ଲକ୍ଷ ଲୋକସଂଖ୍ୟାରେ ୨୨୯ ଜଣ ବୃକକ ବେମାରୀରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଏହାର ତୁଳନାରେ ବଡ଼ପୁଟି, ବାଗିନିପେଟା ଏବଂ ପି.ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଗାଁର ବୃକକ ବେମାରୀ ପ୍ରଭାବିତଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ନିଶ୍ଚିତ ପକ୍ଷେ ବହୁ ଗୁଣ ଅଧିକ ।

ଆମର ଗନ୍ତ ସମୟରେ ପାଖାପାଖି ୩୦ ଜଣ ପାଡ଼ିତ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ପରିବାର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ଆମେ କଥା ହୋଇଥିଲୁ ।

ଆମେ ପ୍ରଥମେ ବଡ଼ପୁଟି ବାତ୍ୟା କଲୋନୀ ଛିତ (୨୦୧୩ ଫାଇଲିନ୍ ବାତ୍ୟା ପରେ ବାସହରା ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏପରି ନାମକରଣ) ପି. ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲୁ । ଘର ବୋଇଲେ ଛୋଟ ବଖରାଏ ମାତ୍ର । ପି. ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା ଡିସେମ୍ବର ୨୦୧୭ ରେ । ଏହାର କିଛି ସପ୍ତାହ ପୂର୍ବେ

ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତକାର ଏକ ଇଂରାଜୀ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଛତ୍ରପୁରରେ ବୃକ୍‌କ୍ ଅଟଳଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ସମ୍ପର୍କରେ ଜାତୀୟ ଗଣମାଧ୍ୟମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିଥିଲା । ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ଜଗନ୍ନାଥକୁ ଖୁବ୍ ଅଧିକରେ ୫୦ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ବୃକ୍‌କ୍ ଅଟଳ ଯୋଗୁଁ ଦୁଇ ବର୍ଷକାଳ ଚିକିତ୍ସାରେ ଥିଲେ ।

ଫୁଲମାଳ ସଜ୍ଜିତ ତାଙ୍କର ଫଟୋ କାନ୍ଥରେ ଝୁଲୁଥିଲା ଏବଂ ସେ ଉଠାବସା କରୁଥିବା ଖାଲି ଚୌକିଟି ସେହି ଫଟୋ ତଳେ ଯଦ୍ ସହକାରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଗଭୀର ଶୋକ ସତ୍ତ୍ୱେ, ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ପି. ସାବିତ୍ରୀ ଆମକୁ ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାର କାରଗପତ୍ର ଆଣିଲେ । ତାହାଲିପିସ୍ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ବ୍ରହ୍ମପୁରର ଛିଡ଼ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନା ଏବଂ ପରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଘରୋଇ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇ ଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବର୍ଷରେ ହିଁ ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଘରେ ଥିବା ଗହଣା ଏବଂ ପିତଳ ବାସନକୁସନ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ବିକି ସାରିବା ପରେ ତାଙ୍କ ପରିବାର ସ୍ଥାନୀୟ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପାଖରୁ କରଜ କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ, ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଡାୟାଲିସିସ୍ କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଅସମ୍ଭବ ହେଲା ।

ଜଗନ୍ନାଥ ଚଲାବୁଲା କରିପାରୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଜର ସେଲୁନକୁ ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସମର୍ଥ ହେଲେ, ବ୍ରହ୍ମପୁର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଯୁକ୍ତ ୩ ବ୍ରିଟିଶ ବର୍ଷରେ ପଢୁଥିବା ତାଙ୍କ ପୁଅ ଆଦିନାରାୟଣ ପାଠପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ଆସି ସେଲୁନର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ଭାଳିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ସେଲୁନ୍ ହିଁ ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣର ଏକମାତ୍ର ସାହା । କଲେଜର ପାଠପଢ଼ା ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କରିବା ନେଇ କୌଣସି ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ ବୋଲି ଆଦିନାରାୟଣ ଆମସହ କଥା ହେଲା ବେଳେ କହିଲେ । ପାହାଡ଼ ପ୍ରମାଣେ କରଜରେ ଚାପି ହୋଇ ରହିଥିବା ନିଜ ପରିବାରକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ବର୍ତ୍ତମାନ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ । ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଅନ୍ତିମ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ବିବାହିତ ଝିଅମାନେ ପାଖରେ ଥିଲେ । ସେମାନେ ନିଜର ମା'ଙ୍କୁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ବଳ ଦେବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ହେଲେ ମା' ଓ ଭାଇଙ୍କୁ ଏହି ଜୁର ବାସ୍ତବତାକୁ ସାମ୍ନା କରିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଶାଶୁଘର ଚାଲିଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

୧୯

ସାବିତ୍ରୀଙ୍କ ପଡ଼ୋଶୀ ଏସ୍. ସାନ୍ତାମାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ ମଧ୍ୟ ଏହି ବୃକ୍‌କ୍ ବେମାରୀରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି । ସାନ୍ତାମାଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଦୁର୍ବଳ; ମୁହଁରେ କ୍ଲାନ୍ତି ଓ ଅବସାଦର ଛାପ । ସେ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଧାରକରଜ କରି ଅନ୍ୟତମ ଦେଢ଼ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ବାବଦରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭଗ୍ନା ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କୁ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିନାହିଁ । ଏବେ ସେ ନିଜେ ବୃକ୍‌କ୍ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଧାଉଁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଝିଅ ଏବଂ ଛାଇ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଏବେ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । ଜଣାନାହିଁ ସେମାନେ କେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାନ୍ତାମାଙ୍କୁ ସାହା ହୋଇପାରିବେ ।

ଗାଁର ଆରମ୍ଭରେ ଧର୍ମାରାଓ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଆୟାମ୍ମାଙ୍କ ଛୋଟ ଛପର ଘରଟିଏ । ତାର ଚାରିପଟେ ପଶସ ଏବଂ ଲଙ୍କାଆମ୍ବ ଗଛ । ପବନରେ କଡ଼ କିଆଫୁଲର ମହକ । କିନ୍ତୁ ଏହି ମନୋରମ ପରିବେଶଟି ଥିଲା ଧୋକା ଦେଲା ପରି । ଧର୍ମାରାଓ ବୃକ୍‌କ୍ ବେମାରୀର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଯଦିଓ ସପ୍ତାହକୁ ଦୁଇଥର ଡାୟାଲିସିସ୍ ଚାଲିଛି । ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚର ସୁବିଧା - ଅସୁବିଧା ସମ୍ପର୍କରେ କହୁଥିଲାବେଳେ ସେ ଶ୍ୱିର ଭାବରେ ଖରାରେ

ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଅଳ୍ପ ଜମି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାହା ଚାଟା ଇସ୍ତାଦ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଅଧିଗ୍ରହୀତ ହୋଇଥିଲା । ଯେଉଁ ସାମାନ୍ୟ କ୍ଷତି ପୂରଣ ରାଶି ସେ ସମୟରେ ମିଳିଥିଲା, ତାହା ଆୟାଜ୍ଞାଙ୍କ ଜରାୟୁ-ଅପସାରଣ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାରରେ କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଏବେ ସମୁଦାୟ ପରିବାରଟିର ଭରଣପୋଷଣ ଦିନ ମଜୁରୀରେ ହେଉଛି । କିଆପୁଲ ତଥା ଫଳ ଆଦି ବିକ୍ରିବଟାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପକିଛି ଆୟ ହେଉଛି ।

ଆୟାଜ୍ଞା ଜଣେ ଅତି ମର୍ଯ୍ୟାଦାବଦ୍ଧ ମହିଳା । ସେ ଧୀରସ୍ବରରେ କଥା ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି : 'ପ୍ରାୟ ବର୍ଷେ ତଳେ ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଏବଂ ପାଦ ଫୁଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ସେ ଏହାକୁ ଅଣଦେଖା କଲେ । ପରେ ସେ ଦୁର୍ବଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ଆମେ ତାଙ୍କର ପାଖକୁ ନେଇଗଲୁ । ତା ପରେ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ ସେ ବୃକ୍‌କ ବେମାରୀରେ ପୀଡ଼ିତ । ମୋର ବାପା-ମା' ରାୟପୁରରେ ରହୁଥିବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ନେଇଗଲୁ । କିନ୍ତୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ନ ହେବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଏଠାକୁ ନେଇ ଆସିଲୁ । ଆମେ ଏବେ ତାଙ୍କୁ ଡାୟଲିସିସ୍ ପାଇଁ ସପ୍ତାହକୁ ଦୁଇଥର ଭୁବନେଶ୍ବର ନେଉଅଛୁ । ଆରମ୍ଭରେ ସମ୍ ତାଙ୍କରଖାନା ନେଉଥିଲୁ କିନ୍ତୁ ପରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ ଦେଖି ନୀଳାଚଳ ତାଙ୍କରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା କରାଇଲୁ । ଆମେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଞ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରିଲୁଣି । ଆମକୁ କେତେକ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଧାର ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଉ କିଛି ମାସକୁ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ସୁଧରେ ବାହାରୁ ହାତ ଉଧାରି ମଧ୍ୟ କରିଛୁ । ଆମ ପାଖରେ ମାତ୍ର ୬୦-୭୦ ଡିସିମିଲ୍ ଜମି ଅଛି । ସ୍ବାମୀଙ୍କର ଦେହ ଭଲ ଥିବାବେଳେ ସେ ଭାଗ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଗାଈ ଥିଲା ଯାହାକୁ ଆମେ ଦାନିକିଆ ଫିଲ୍ଡର୍ କିଣିବା ପାଇଁ ବିକିଦେଲୁ ।

ଔଷଧ ବା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଖାଦ୍ୟପେୟ ଦ୍ବାରା ଆରୋଗ୍ୟ ହେବାର ଆଶା ନଥାଏ । ସେତେବେଳେ ଆମେ ସେମାନଙ୍କୁ ଡାୟଲିସିସ୍ କରିବାପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉ । ଯଦିବା ଆମେ ଜାଣୁ ସେମାନେ କେତେ ଗରିବ ଓ ଏହି ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲାଇବା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେତେ କଷ୍ଟକର । ସତକଥା ହେଉଛି, ଡାୟଲିସିସ୍‌ର ଗୋଟିଏ କାମଚଳା ଉପାୟ । ବୃକ୍‌କ ପ୍ରତିରୋପଣ ହେଉଛି ସ୍ଥାୟୀ ସମାଧାନ । ତାହା କିନ୍ତୁ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସାଧ୍ୟାତୀତ । ଏହା ହିଁ ସବୁଠୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ ।

- ଡା. ସରୋଜ କୁମାର ପଣ୍ଡା, ବୃକ୍‌କ ବିଶେଷଜ୍ଞ

ଆମେ ଭେଟିଥିବା ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପୀଡ଼ିତ ପରିବାରର କାହାଣୀ ଏକାପରି । ଏହି ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଭୂମିହୀନ କୃଷି ଶ୍ରମିକ । ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ରତ୍ନକାଳୀନ ଚାଷକାମ ଉପରେ ହିଁ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମପୁର ବଡ଼ ତାନ୍ତ୍ରରଖାନାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ନଥିବାରୁ ସେମାନେ ପରାମର୍ଶ ଓ ଡାୟଲିସିସ୍ ପାଇଁ ଘରୋଇ ତାନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାଲକ୍ଷ ଯିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ବର୍ଷକୁ ହାରାହାରି ଅଢ଼େଇରୁ ତିନି ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେଉଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଏଥିରେ ଔଷଧ, ବାରମ୍ବାର ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବା ତାନ୍ତ୍ରୀ ପରାମର୍ଶ, ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷା, ଡାୟଲିସିସ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ (୧୫୦୦ ରୁ ୩୦୦୦ ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ପାଲି) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ଛଡ଼ା ମଧ୍ୟ ରହିଛି ଯିବା ଆସିବା ଓ ରହିବା ଖାଇବାର ଖର୍ଚ୍ଚ ।

ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପାଢ଼ିତ ଡି. ଲୋଭରାଜ, ଦୁଇ ବର୍ଷ କାଳ ହେବ ଚିକିତ୍ସାଧୀନ ଅଛନ୍ତି । ଆରମ୍ଭରେ ସେ ବିଶାଖାପାଟଣାର ଏକ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ ଏବଂ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ୬୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଗଲା । ଏହା ପରେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଛିତ୍ର ଏକ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତାହାଲିପିସ୍ ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ସପ୍ତାହରେ ଦୁଇଥର ୧୬୦ କିମି ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଲୋଭରାଜଙ୍କ ଚିକିତ୍ସାର ସମ୍ବାଦ ଖର୍ଚ୍ଚ ମାସିକ ୪୦ ହଜାର ପାଖାପାଖି । ଔଷଧ ଓ ଇନ୍ଟେକ୍ସନ୍ ପାଇଁ ୨୫୦୦ /- ତାହାଲିପିସ୍ ପାଇଁ ପ୍ରତିଥର ୧୩୦୦/- ଏବଂ ଯିବାଆସିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରତିଥର ୧୦୦୦ /- ପଡ଼େ । ଲୋଭରାଜ ଜଣେ କିଆପୁଲ ସଂଗ୍ରହକାରୀ । ଏବେ କାମ କରିବାକୁ ଅକ୍ଷମ । ଲୋଭରାଜଙ୍କ ପୁଅ ସିଆରପିଏଫରେ ଜଣେ ସ୍ଥାୟୀ କର୍ମଚାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଏତେ ପରିମାଣର ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲେଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି । ସମ୍ବାଦ ଖର୍ଚ୍ଚର ୬୦ ଭାଗ ତାଙ୍କର ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଭରଣ ହୋଇଥାଏ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ, କିଛି ଅଳ୍ପହା କଥା ଝୁଲି ରହେ ଶୂନ୍ୟରେ । ଯେମିତି- ରୋଗୀ ଜଣକ ଯେତେ ଅଧିକ ଦିନ ବଞ୍ଚି ରହିବ, ଖର୍ଚ୍ଚ କରି କରି ପରିବାର ସେତେ ଅଧିକ ତଳିତଳାନ୍ତ ହେବ ।

ଗୋଡ଼ ଫୁଲିବା ଓ ହାଲିଆ ଲାଗିବା ପରି ପ୍ରାଥମିକ ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଯିବା ପରେ, ବହୁ ଲୋକ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାପାଇଁ ମନା କରନ୍ତି, ଏଇ ଭୟରେ, କାଳେ ପରୀକ୍ଷାରୁ ଚରମ ପରିଣତି ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଯିବ । ଯେଉଁ ଦିନ ପରୀକ୍ଷାରୁ ନିରୁପିତ ହେଲା ଯେ ପି. ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁରର ପି. ଆପାଳା ନାମକ ଯୁବକ ବୃକଙ୍କ ବେମାରୀରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ, ସେ ତା ପରଦିନ ଦଉଡ଼ି ଲଗାଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହେବାରୁ ରକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ କହିଥିଲେ ।

୨୧

ବୃକଙ୍କ ରୋଗ ଚିକିତ୍ସାରେ ଏତେ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉଥିବା ହେତୁ ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ନିଜର ଜମିବାଡ଼ି, ଘରଦ୍ୱାର ଓ ଅନ୍ୟ ସମ୍ପଦ ବିକିବା ଅବା ବନ୍ଧା ପକାଇବା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ମାସିକ ଶତକଡ଼ା ଦୁଇରୁ ତିନି ପ୍ରତିଶତ ସୁଧରେ ହାତ ଉଧାରି ନେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି । ଏପରିକି, ସମ୍ବଳ କମିବା ଓ ଆରୋଗ୍ୟଲାଭର ଆଶା କ୍ଷୀଣ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନେ ଚିକିତ୍ସା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ଅସହାୟ ଭାବରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରିଣତିକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ।

ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସ୍ୱଚ୍ଛ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି କରି ସର୍ବସ୍ୱାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଛୋଟ ଚାଷୀ ଗୌରାଙ୍ଗ ସାହୁଙ୍କ ପରିବାର ଏପରି ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ମାତ୍ର ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସେ ନିଜେ, ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ ଏବଂ ଚାରିଜଣ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ସନ୍ତାନ ବୃକଙ୍କ ବେମାରୀରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଜମି ଓ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରି ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଭୂମିହୀନ ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କ ଭଳି କରଜ ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ବେମାରୀର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟଗୁଡ଼ିକରେ ଯଦ୍ୱ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ଭାର ମୁଖ୍ୟତଃ ପତ୍ନୀ ଅବା

ସ୍ବାମୀ ଏବଂ ପିଲାମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଅନେକ ସମୟରେ ବାହାରେ ରହି ପାଠ ପଢ଼ୁଥିବା ବା କାମଧ୍ୟା କରୁଥିବା ଯୁବକଙ୍କୁ ଘରକୁ ଫେରି ଆସି ପରିବାରକୁ ସହଯୋଗ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏପରିକି ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ୁଥିବା ପିଲାମାନେ ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡ଼ି ପରିବାର ପୋଷଣ ନିମନ୍ତେ ମାମୁଲି ପାରିଶ୍ରମିକରେ ଯାହି ତାହି ଚାକିରିରେ ଯୋଗ ଦେବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅର୍ଦ୍ଧମୃତ ପ୍ରାୟ ଜି. କ୍ରିଷ୍ଣା ରାଓ ମସ୍ତିଷ୍କ ଯନ୍ତ୍ରା ଓ ବୃକକ୍ ବେମାରୀରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ । ଶରୀର ଆଉ ଲଢ଼େଇ କରିବା ସ୍ଥିତିରେ ନାହିଁ । ଘର ବାରଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ିଥିବା ଗୌକିରେ ସେ ସାରାଦିନ ବସି ରହନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ଆଗକୁ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ିଛି ଓ ମେରୁଦଣ୍ଡ ନଇଁ ଯାଇଛି । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଭେଟିଲୁ, ତାଙ୍କୁ ସଦ୍ୟ ଗାଧୋଇ ଦେଇ ପରିଷ୍କାର ଜାମା ପିନ୍ଧେଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା ତଥା ଯଦ୍ ସହକାରେ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ଘରେ ଛୋଟ ଦୋକାନଟିଏ ଅଛି । ଛୋଟ ଆକରେ ବିସ୍କୁଟ, ମିଠେଇ ଭର୍ତ୍ତି କାଟପାତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଥୁଆ ହୋଇଥାଏ ।

ତାଙ୍କ ପତ୍ନୀ କସ୍ତୁରୀ ଆମ ହାତକୁ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଗଜପତ୍ର ବଢ଼େଇ ଦେଇ କହନ୍ତି, 'ଆମେ ତାଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଯଥା ସମ୍ଭବ କଲୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ପାଖରେ ଆଉ ପଇସା ନାହିଁ । ସେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଜୀବନସାରା ଅନେକ ସଂଗ୍ରାମ କଲେ କିନ୍ତୁ ତା'ର କିଛି ଲାଭ ହେଲାନାହିଁ । ଆମ ପୁଅ ଆଇ.ଟି.ଆଇ ପାସ୍ କରନ୍ତି । ସେ ଚାକିରୀ କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାପାଙ୍କ ଦେଖାଶୁଣା ପାଇଁ ତାକୁ ଆସିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଆମ ମୁଣ୍ଡରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ୭ ଲକ୍ଷର କରଜ ବୋଧ । ଆମ ଝିଅ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଥିଲା କିନ୍ତୁ ଏବେ ତାକୁ ହାଇଦ୍ରାବାଦରେ ରହୁଥିବା ମୋର ଭାଇ ପାଖକୁ ପଠେଇ ଦେଇଛି । ସେଠି ସେ ଗୋଟିଏ ଔଷଧ କାରଖାନାରେ କାମ କରି ମାସକୁ ୫୦୦୦ ଟଙ୍କା ପାଉଛି । ତା ଦରମାରୁ ପ୍ରାୟ ସବୁତକ ସେ ଏଠାକୁ ପଠେଇ ଦିଏ' ।

ପୁଅଟି ଲମ୍ବା ଓ ପତଳା ଚେହେରାର । ଜଣାପଡ଼ୁଛି, ସତେ ଯେମିତି ସେ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଆଦରି ନେଇଛି । ସେ କହନ୍ତି, 'ବାପାଙ୍କୁ ଗୌକିରୁ ଉଠାଇ ପାରିବା ବା ଗାଧୋଇ ଦବା ପାଇଁ ମା'ର ବଳ ପାଉନାହିଁ । ମୁଁ ବାପାଙ୍କ ଦେଖାଶୁଣା ପାଇଁ ହିଁ ଏଠାରେ ଅଛି' । ଆଖି ପାଖର ସମସ୍ତ ପରିବାର ଏତେ ଗରିବ ଯେ ନିଜ ଛୋଟ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ମିଠେଇଟିଏ ମଧ୍ୟ କିଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ଏଣୁ ତାଙ୍କର ଛୋଟ ଦୋକାନରୁ ବିଶେଷ କିଛି ଲାଭ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଆମେ ବାରିନିପେଟା ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ମୁହଁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ସାମାଜିକ କର୍ମୀମାନେ ଆମକୁ ଗୋଟିଏ ସିମେଣ୍ଟ ମଣ୍ଡପ ଆଡ଼କୁ ବାଟ କଢ଼େଇ ନିଅନ୍ତେ, ଉଭୟ ସ୍ତ୍ରୀ-ପୁରୁଷଙ୍କର ଏକ ବଡ଼ ଦଳ ଆମକୁ ଘେରିଗଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ହାତରେ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ଥଳୀ ମାନ ଥିଲା ଓ ସେ ସବୁ ମଧ୍ୟରେ ଚିକିତ୍ସା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଗଜ ପତ୍ର ରହିଥିଲା । ଆମେମାନେ ତାଙ୍କର ନୁହେଁ ଓ ଏଠାରେ ଚିକିତ୍ସା ଶିବିର ନିମନ୍ତେ ଆସିନାହିଁ ବୋଲି ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ହେଁ, ସେମାନେ କାଗଜ ପତ୍ର ଦେଖେଇ ରୋଗୀ ଏବଂ ଚିକିତ୍ସାର ଭଲ-ମନ୍ଦ ପଚାରି ଚାଲିଥିଲେ । ସେମାନେ ଯେ ଘରୋଇ ତାନ୍ତ୍ରଣାମାନରେ ତାନ୍ତ୍ରଣାକ୍ ସହ ପରାମର୍ଶ ସମୟରେ ଏତେ କଥା ସବୁ ପଚାରି ପାରୁନଥିଲେ, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ବୁଝା ପଡ଼ୁଥିଲା । ରୋଗୀ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ନିରାଶା ଏବଂ ବ୍ୟାକୁଳତାରୁ ସରକାରୀ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟସେବାର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସ୍ଥିତିର ନିଜ୍ଜକ ଚିତ୍ର ଦେଖାଯାଉଥିଲା ।

ଗତ ତିନିବର୍ଷରେ ବାରିନିପେଟା ଗାଁରେ ବୃକକ୍ ଅଟଳ ଯୋଗୁଁ ୭ଜଣଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ

ହୋଇଛି । ଜଣଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ବୟସର ଥିଲେ । ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନର ମା' ୩୫ବର୍ଷ ବୟସ୍କା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ୫ ବର୍ଷକାଳ ରୋଗ ସହ ଯୁଦ୍ଧିବା ପରେ ଏହି ନିକଟରେ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ । ତାଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ ଆରମ୍ଭ ହେବାରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ବାମୀ ତାଙ୍କୁ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସିଲେ । ନିଜ ପାଖରେ ଥିବା ସବୁକିଛି ବିକି ସାରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ତା' ଯାଲିସିଏ ପାଇଁ ନେଇପାରି ନଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ଭାଇ ନିଜକୁ ଦୋଷ ଦେଉଥିଲେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କେବଳ ଜଣେ ମାତ୍ର ମହିଳା ନୁହନ୍ତି, ଯିଏ ରୋଗ ହେତୁ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବା ବାସହରା ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । କେ. ମୋହନ ରାଓ ଦୁଇ ବର୍ଷକାଳ ତା' ଯାଲିସିଏ ପରେ ୪୫ବର୍ଷରେ ଦେହତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେ ଜଣେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିସିଆନ୍ ଥିଲେ । ସେ ଅସୁସ୍ଥ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବାର ସୁରୁଖୁରରେ ଚାଲୁଥିଲା ବୋଲି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ କହିଲେ । ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଳାଇବା ପାଇଁ ଘର ଏବଂ ଜମି ବିକିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସ୍ବାମୀ ମରିଯିବା ପରେ ଶାଶୁଘର ଲୋକ ତାଙ୍କୁ ଘରୁ ଚାଲିଯିବାକୁ କହିଲେ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିଜର ଭାଇଙ୍କ ସହ ରହୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଗାଁରେ କାହା କାହା ଚାଷ ଜମିରେ ଦିନ ପିଛା ୧୦୦ ଟଙ୍କା ମାତ୍ର ମଜୁରୀରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ଯାହାକି ସର୍ବନିମ୍ନ ମଜୁରୀ ଠାରୁ କମ୍ ।

୬୫ବର୍ଷ ବୟସ୍କ କେ. ସୋମାୟା ଜଣେ ସେବାନିବୃତ୍ତ ସେନା କର୍ମଚାରୀ । ତାଙ୍କ ବୃକ୍ତ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଚଳପ୍ରାୟ । ନିଜ ପୁଅ ଉପରେ ଆର୍ଥିକ ବୋଧ ନପଡୁ, ଏଣୁ ସେ ତା' ଯାଲିସିଏ କରୁନାହାନ୍ତି । ଆବଶ୍ୟକ କାରଜପତ୍ର କାମ ପାଇଁ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ନ ଯାଇପାରିବା ହେତୁ ସେନା ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ତାଙ୍କର ମାରଣା ଚିକିତ୍ସା ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ନିଜ ପେନସନରୁ ମାସକୁ ପ୍ରାୟ ୨୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ବାବଦକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ।

ସେହିଭଳି ଆଉ ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ସେନା କର୍ମଚାରୀ ହେଉଛନ୍ତି କେ. ଜଙ୍ଗମାୟା । ସେ ସେନା ଚାକିରୀ ଛାଡ଼ି ଗାଁ ଫେରିବାପରେ ତାଙ୍କର ବୃକ୍ତ ଖରାପ ହେଲା । ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯିବା ରାସ୍ତାରେ ସେ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ବର୍ଷକରୁ ଟିକେ ବେଶୀ ହେବ, ତାଙ୍କର ୩୫ ବର୍ଷର ପୁଅ ତୁଳସୀ ରାଓ ମଧ୍ୟ ବୃକ୍ତ ଅଚଳ ହେବାରୁ ଚାଲିଗଲେ । ଅସହାୟ ଭାବେ ରହିଗଲେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ, ଦୁଇପୁଅ ଓ ବିଧବା ମା । ଉଭୟ ବାପା ଓ ପୁଅଙ୍କର ଫୁଲମାଳ ଝୁଲୁଥିବା ଫଟୋ କାନ୍ଥରେ ଚଢ଼ା ହୋଇଥିଲା । ଗାନ୍ଧୀ, ନେହେରୁ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେଜଣ ଜାତୀୟତ୍ତର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହ ଠାକୁର-ଠାକୁରାଣୀମାନଙ୍କ ଫଟୋ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ନିରାଡ଼ମ୍ବର ଘରର କାନ୍ଥ ମଣ୍ଡନ କରୁଥିଲା । କିଛି ଚାଷଜମି ଥିଲେ ହେଁ ମହିଳା ଦୁଇଜଣ ନିଜେ ଚାଷ ନକରିପାରିବା ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ଭାଗରେ ଦେଇଥିଲେ । ନିଜର ଘରବାରି ଜମିରେ ଥିବା ଲଙ୍କାଆମ୍ବ, ନଡ଼ିଆର ବିକ୍ରି ଏବଂ କିଆଫୁଲ ସଂଗ୍ରହ କରି ବର୍ଷକୁ ତାଙ୍କର ୫୦-୬୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆୟ ହୋଇଯାଏ । "ସେ ସେନାରେ ଥିବାବେଳେ ଆମେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ ହାନି ନେଇ ସର୍ବଦା ଚିନ୍ତିତ ଥିଲୁ", ଛଳ ଛଳ ଆଖିରେ ଜଙ୍ଗମାୟାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଆମକୁ କହିଲେ । "ସେ ଚାକିରୀକାଳ ସାରି ଘରକୁ ଆସିବା ପରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଖୁସି ଥିଲୁ । ମରଣ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଏଠି ଅପେକ୍ଷା କରିଛି, ଆମେ ଭଲ କାହୁଁ ଜାଣିବୁ"?

ପି. ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର ଗାଁର ୬୩ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ କାମରାଜ ବର୍ମା ୯୦ ଦଶକରେ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିବା ଚାଟା ଇସ୍ତାତ ପ୍ରକଟବିରୋଧୀ ସଂଗ୍ରାମ ଜଣେ ପୁରୁଷା ନେତା । ପଡ଼ୋଶୀ ଗାଁଗୁଡ଼ିକ ବର୍ତ୍ତମାନ ବୃକ୍ତ ରୋଗ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ଏକପ୍ରକାର ସାମାଜିକ ବାହ୍ନୁ କରୁଥିବା ବିଷୟରେ ସେ କହିଲେ । ଅନ୍ୟ ଗାଁର ଲୋକ ଏହି ଅଭିଶପ୍ତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ନିଜ ଝିଅମାନଙ୍କୁ ବିବାହ ଦେବା

ଲାଗି ଅମଙ୍ଗ ହେଉଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ଉପାଦିତ ପରିପରିବା ଓ ନଡ଼ିଆ ଆଦି ଜିନିଷ କାଳେ ପ୍ରତ୍ୟୁଷିତ ହୋଇଥିବ, ସେହି ଆଶଙ୍କାରେ ସେସବୁ କିଣିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଫଳରେ ଗାଁର ଅର୍ଥନୀତି ବର୍ତ୍ତମାନ ନିମ୍ନଗାମୀ ହେବାକୁ ଲାଗିଲାଣି । କାକୁ, ମହୁ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଆୟର ଏକ ଅନ୍ୟତମ ଉତ୍ସ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍ ଦ୍ଵାରା ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁଜିମାଶୂନ୍ୟ ହେବାପରେ ଏହା ଗରିବ ଭୂମିହୀନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଧକ୍କା ହୋଇଛି । ଯଦିଓ କେତେକ ଜାଗାରେ ବନୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହୋଇଛି କିନ୍ତୁ ସେହି ଗଛଗୁଡ଼ିକ ଫଳ ଧରିନାହିଁ । ଫଳତଃ, ଭୂମିହୀନ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ଆହୁରି ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍ମାନର ବିଷୟ ଯେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା, ଜାତୀୟ
ତାହଲିସିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅଭାବୀ ରୋଗୀଙ୍କୁ
ସହାୟତା ଯୋଜନା ପରି ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ଯୋଜନାମାନ ବିଷୟରେ
ଆମେ ଭେଟି ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାରି ବି ଧାରଣା ନାହିଁ ।
ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ପରିବାର ନିଜର ସମ୍ପତ୍ତି ବିକିବାକୁ ବା ବନ୍ଦକ ଦେବାକୁ ବା
ବଜାରରୁ ଅତି ଚଢ଼ା ଦରରେ କରଜ କରିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଆମ ସହ କଥା ହୋଇଥିବା ଅଧିକାଂଶ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏନ୍.ଆର୍.ଇ.ଜି.ଏ. ଯୋଜନାରେ ଜବ୍ କାର୍ଡ ମିଳିଛି । କିନ୍ତୁ ବର୍ଷେ ହେବ ଏହି ଯୋଜନାରେ କିଛି କାମ ମିଳିନାହିଁ ବୋଲି ଅନେକଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ । ପଞ୍ଚାୟତ ଠାରୁ କାମ ପାଇବା ଦାବୀରେ ସଂଗଠିତ ପ୍ରତିବାଦ (ଯାହା ଆଇନସମ୍ମତ) ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇନାହିଁ । ଭରା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମାଜିକ ମଙ୍ଗଳ ଯୋଜନା ମଧ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉନାହିଁ । କେବଳ ଅତି ଗରିବ ଶ୍ରେଣୀର ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କିଲୋ ପିଛା ୧୮ଟଙ୍କା କରି ତାଉଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ସରକାରୀ ଯୋଜନାର ଲାଭ କେତେକ ଲୋକ ପାଉଛନ୍ତି ।

ଜୁନ୍ ୨୦୧୬ ମସିହାରେ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରାୟ ୩୦ଟି ଗାଁର ଲୋକ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଆଗରେ ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ସଭା କରିଥିଲେ । ବିଶୁଦ୍ଧ ପାନୀୟ ଜଳର ତୁରନ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁ ଏବଂ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଆଇ.ଆର୍.ଇ.ଏଲ୍‌ର ମୋନିଟରିଂ ପ୍ରକଳ୍ପ ବନ୍ଦ କରିବାର ଦାବୀ ସମ୍ବଳିତ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସହାୟତା ମିଳିବାର ଆଶ୍ଵାସନା ବ୍ୟତୀତ ବାସ୍ତବରେ ଏଯାବତ୍ କିଛି ବି କରାଯାଇନାହିଁ ।

ଛତ୍ରପୁରରୁ ଫେରିବା ପରେ, ଆମେ ଭୁବନେଶ୍ଵରରେ ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରର ଏହି ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟ ଏବଂ ଅନୁଭୂତିକୁ ସାର୍ବଜନୀନ କଲୁ । ସାମ୍ବାଦିକ ମାନେ ଏହାପରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତାପ ଜେନାଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତେ, ସେ କହିଲେ ତୁରନ୍ତ ସେ ଏଥିରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରି ଏକ ତାଲିକା ଯା'ତ ଦଳ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁକୁ ପଠାଇବେ । ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁବିଧା କରାଯାଉଛି ଯେପରି ଆଉ ଜୀବନ ହାନି ନ ଘଟେ ।

ମୋନାଜାଭର୍ ଉତ୍ତୋଳନର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟଗତ କୁପ୍ରଭାବ: ଅଧିକ ବିପଦ, ଅଧିକ ମୁନାଫା

ମୋ

ନାଜାଭର୍ ଏକ ଲାଲ-ଧୂସର ରଙ୍ଗର ଫସ୍ଫେର୍ ଖଣିଜ । ଏଥିରେ ଥୋରିୟମ୍, ଲାନ୍ଥାନିୟମ ଓ ସେରିୟମ୍ ସମେତ ଅନେକ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଧାତୁ ରହିଛି । ବିଶେଷ କରି, ଥୋରିୟମ୍ ଓ ୟୁରାନିୟମ୍ (ଯଦିଅ ମାତ୍ରା କମ୍) ଥିବାରୁ ଏହା ତେଜସ୍ବିୟ ଓ ବିକିରଣ ସୃଷ୍ଟି କରେ । ମୋନାଜାଭର୍ ଏମିତି ଏକ ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ଯେ ଏହା ନାକ (ଶ୍ବାସନଳୀ) ବା ପାଟି (ଖାଦ୍ୟନଳୀ) ବାଟେ ସିଧାସଳଖ ଶରୀର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରେ ଏବଂ ଫୁସଫୁସ ଓ ବୃକକ ପରି ଶରୀରର ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଙ୍ଗରେ ଜମା ହୁଏ । ଫଳତଃ ଏହାର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସୁଥିବା ଲୋକେ ହୃଦ୍ରୋଗ, କ୍ୟାନସର ଓ ବୃକକ ବେମାରୀରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଅନ୍ତି । କେରଳର ଅଲଓଷ୍ଟେ ଛିତ ଆଇଆରଇଏଲ କାରଖାନାର ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଏହାର ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ।

ମୋନାଜାଭର୍ର ଦୀର୍ଘକାଳିକ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟଗତ କୁପ୍ରଭାବ ଏବେ ବେଶ ସ୍ବାକୃତ । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଆଇନ ପ୍ରଣେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ଭାରତରେ, ଆଇଆରଇଏଲର ବୈଜ୍ଞାନିକ ପି.ଏମ୍.ବି ପିଲାଲ ମଧ୍ୟ ଏହାର କୁପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମାନ ମତ ପୋଷଣ କରନ୍ତି । ସେ କହନ୍ତି ଯେ ମୋନାଜାଭର୍ ଉତ୍ତୋଳନ କାରଖାନା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ପରେ ବି, ଖନନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସମୟରେ ନିର୍ଗତ ହୋଇଥିବା ତେଜସ୍ବିୟ ବର୍ଜ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିପଦ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ।

ମୋନାଜାଇର୍ ଖଣି ଖନନର କୁପରିଣାମ: କେତୋଟି କ୍ଷେତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ

ମୋନାଜାଇର୍ ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ଅନୁଧ୍ୟାନଗୁଡ଼ିକରୁ ମନୁଷ୍ୟ ଓ ପଶୁମାନଙ୍କ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ଖଣି ଖନନର କୁପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବଳିଷ୍ଠ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ । ଦକ୍ଷିଣ ଚୀନର ଫୁଜିଆନ୍ ପ୍ରଦେଶରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣା ପଡ଼େ ଯେ ଖଣି ଅଞ୍ଚଳର ଚାରିପଟେ ଥିବା ଗାଁଗୁଡ଼ିକରୁ ସଂଗୃହୀତ ମାଟିରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ମାତ୍ରା ଅତି ଅଧିକ । ଏହି ମାଟିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ପନିପରିବାରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ରହିଛି । ଏପରିକି ଅନ୍ୟ ଲୋକଙ୍କ ତୁଳନାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ରକ୍ତ ଓ କେଶ ନମୁନାରେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଉପାଦାନର ଉପସ୍ଥିତି ପରିଲକ୍ଷିତ ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ମଂଗୋଲିଆର ବାୟାନ୍ ଓବୋ ସ୍ଥିତ କୁଖ୍ୟାତ ମୋନାଜାଇର୍ ଖଣି । ସେଠାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ଉପରେ ମୋନାଜାଇର୍ ଉତ୍ତୋଳନର କୁପ୍ରଭାବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ, ସାମାଜିକ କର୍ମୀ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ବ୍ୟାପକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଓ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଛନ୍ତି । ଏଥିରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଛି ଯେ ବାୟାନ-ଓବୋ ଖଣିର ଟେଲିଂ ପୋଖରୀ ନିକଟସ୍ଥ ଗାଁ ତାଲାହାଇରେ ୧୯୯୦ରୁ ୨୦୦୬ ମଧ୍ୟରେ ମସ୍ତିଷ୍କ ଓ ପୁସ୍ତପୁସ୍ତ କର୍କଟରେ ୬୧ ଜଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ଏହି ଖଣିର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଶିଳ୍ପ ବାଓଡୋ ଠାରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହାର ଆଖପାଖ ଗାଁଗୁଡ଼ିକ ଏବେ ଜନମାନବ ଶୂନ୍ୟ ଓ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ବଂସବିଧ୍ବସ୍ତ । ମାଟି ଓ ପାଣିରେ ବିଷାକ୍ତ ଉପାଦାନ ଜମି ଯାଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଭୟାନକ ଫସଲହାନି ଘଟିଛି । ଫାର୍ମରେ ବଢୁଥିବା କୁକୁଡ଼ା, ଘୁସୁରୀ, ଛେଳି ଓ ଗାଈ ଭଳି ପ୍ରାଣୀମାନେ ବଂଚି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏସବୁ ଗାଈ ପ୍ରାୟ ସବୁଲୋକ ମଧୁମେହ, ହାଡ଼ ଦୁର୍ବଳ ଓ ଶ୍ବାସକ୍ରିୟା ସମସ୍ୟା ପରି ଗୁରୁତର ରୋଗ ଭୋଗୁଛନ୍ତି ।

୧୯୯୪ ମସିହାରେ, ମାଲେସିଆର ବୁକିଟ୍ ମେରା ଅଞ୍ଚଳରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କର ଏକ ଦଶନ୍ଧି ବ୍ୟାପୀ ଆଇନି ଲଢ଼େଇ ପରେ ଏକ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା କାରଖାନା (ଏସିଆନ୍ ରେଆର ଆର୍ଥ କର୍ପୋରେସନ ଓ ଜାପାନର ମିତସୁବିସି କର୍ପୋରେସନର ଯୋଥ ଉଦ୍ୟୋଗ)କୁ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଗଲା । ହେଲେ, ସେହି କାରଖାନା ଯେଉଁ ବିଷ ଛାଡ଼ିଗଲା, ଆଜି ବି ନିକଟସ୍ଥ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ଅଧିକ ହାରରେ ରକ୍ତ କର୍କଟ, ଗ୍ରହଣ ଖଣ୍ଡିଆ, ଶିଶୁମୃତ୍ୟୁ, ଗର୍ଭପାତ ତଥା ସୀସାର ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରଭାବ ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଅଧିକ ବିପଦ ବନାମ ଅଧିକ ମୁନାଫା

ଏସବୁ ବିପଦ ଜଣାଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଗତ ଦଶନ୍ଧିରେ ମୋନାଜାଇର୍ ଉତ୍ତୋଳନରେ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି । କାହିଁକି ନା, ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ଚାହିଦା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଏହାକୁ କୁହାଯାଉଛି 'ଭବିଷ୍ୟତର ସାମଗ୍ରୀ' । ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ଡାକ୍ତରୀ ଯନ୍ତ୍ରାଂଶ, ଲେଜର୍, ସ୍ମାର୍ଟ ଫୋନ୍ ଓ ବିକଳ ଶକ୍ତିର ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଆଦି ଦୈନନ୍ଦିନ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟାରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଉପାଦାନ ଅଟେ ।

ଏ ଯାଏଁ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଉତ୍ପାଦନରେ ଚୀନର ଏକଚାଟିଆ ଆଧିପତ୍ୟ ଥିଲା । ୨୦୦୯ ମସିହାରେ ଚୀନ୍ ରପ୍ତାନୀ ଉପରେ କଟକଣା ଲାଗୁ କରିବା ଫଳରେ ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ଅଭାବ ଦେଖାଦେଲା ଏବଂ ଜାପାନ, ଆମେରିକା ଓ ଯୁରୋପୀୟ ସଂଘ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥନୀତି ପ୍ରଭାବିତ ହେଲା । ଏହାକୁ ନେଇ ବିଶ୍ୱ ବାଣିଜ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା । ହେଲେ, ଚୀନ୍

ଘରୋଇ ଚାହିଦା, ଯୋଗାଣ ହ୍ରାସ ଓ ପରିବେଶଗତ ସମସ୍ୟାକୁ କାରଣ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କଲା ।

ବିଶ୍ୱରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ଯୋଗାଣ ସଂକଟର ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ଆମେରିକା, ବ୍ରାଜିଲ୍ ଓ ଭାରତ ସମେତ ଅନେକ ଦେଶ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପୁଣି ତାକୁ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ବଢ଼ାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ, ଆମେରିକା ଓ ପୂର୍ବତନ ସୋଭିଏଟ୍ ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ ଭାଗରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣ ଅବ୍ୟବହୃତ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ଉତ୍ସାର ଠାବ କରାଯାଇଛି । କାଲିଫର୍ଣ୍ଣିଆର ମଲିକର୍ପ କର୍ପୋରେସନ୍ ୨୦୦୨ରେ ଏହାର ଏକ ପରିତ୍ୟକ୍ତ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାରଖାନାକୁ ପୁଣି ୨୦୧୩ରେ ଖୋଲିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଭୂତଳ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣଜନିତ ସମସ୍ୟାକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ କଂପାନୀକୁ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କେତେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ବ୍ରାଜିଲର ବୃହତ୍ ଖଣି କମ୍ପାନୀ ଭେଲ୍ ଆମାଜନର ଏକ ତମ୍ବା ଖଣିରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରୁଛି । ଚୟୋଟାର ଏକ ସହଯୋଗୀ ସଂସ୍ଥା ଉପତନାମରେ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଉତ୍ତୋଳନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି । ଗ୍ରୀନଲ୍ୟାଣ୍ଡର ପ୍ରଚୁର ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ସମ୍ବଳକୁ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ କମ୍ପାନୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛନ୍ତି, ଯାହା କି ଗ୍ରୀନଲ୍ୟାଣ୍ଡର ବରଫ ଆସ୍ତରଣ ତରଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଧିକ ସୁଗମ ହେବ ।

ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ସବୁଜ ଜ୍ଞାନକୌଶଳରେ ଉନ୍ନତି ହୋଇଚାଲିଛି, ଯାହାକି ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ଚାହିଦାକୁ କମାଇ ପାରିବ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଚୟୋଟା ଏପରି ଏକ ବ୍ୟାଟେରୀ ବିକଶିତ କରୁଛି ଯାହାର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାର ଆବଶ୍ୟକତା କମ୍ ହେବ । ମେକ୍ସିକୋରେ ଗବେଷକମାନେ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବର୍ଜ୍ୟରୁ ବିରଳମୃତ୍ତିକା ଉପାଦାନର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ଉପାୟ ବାହାର କରିବା କାମରେ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଭାରତର ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଖନନ ଶିଳ୍ପ ନୀତି ଏହାର ସାମାଜିକ ଓ ପାରିବେଶିକ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନ୍ଧ । ଏହା ବୈଦ୍ୟୁତିକ ବର୍ଜ୍ୟରୁ ବିରଳମୃତ୍ତିକା ଉପାଦାନର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଓ ଚେଲିଂ ପୁନଃ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଭଳି ବିକଳ ଉପାୟକୁ ଅଣଦେଖା କରେ । ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବିକଳ ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ଶିଳ୍ପ ଜଗତର ଚାହିଦା ପୂରଣ କରିବା ସହ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପ୍ରଦୂଷଣର ଉତ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ କମାଇପାରିବ ଓ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକୁ ନୁଆ ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟରୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଇପାରିବ ।

ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନର ରାଜନୈତିକ ଅର୍ଥନୀତି: ଏକ ଗୁପ୍ତ ଏଜେଣ୍ଡା?

ସ

ର୍ବ ପ୍ରଥମେ ୧୯୮୦ ଦଶକରେ ମୋନାଜାଭର୍ ବ୍ରାଜିଲରେ ଆବିଷ୍କୃତ ହେଲା ଏବଂ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଥୋରିୟମର ବୃହତ୍ତମ ଉତ୍ସରେ ପରିଣତ ହେଲା । ମୋନାଜାଭର୍ ହେଉଛି ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଶିଳ୍ପର ମୂଳ ଆଧାର । ଏହା ଆମ ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନର ବହୁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବସ୍ତୁ ଯଥା, ସ୍ମାର୍ଟଫୋନ୍‌ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସୌର ବ୍ୟାଟେରୀ, ପବନ କଳ ଓ ନାନା ରକମର ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଉପକରଣର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଉପାଦାନ ଯୋଗାଏ । ଆଜି ଏସବୁ ଉପକରଣଗୁଡ଼ିକ ଆଧୁନିକ ଜୀବନ ପାଇଁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ପାଲଟିଯାଇଛି ।

ଗତ କିଛିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ଅନେକ ପୂର୍ବତନ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ ମୋନାଜାଭର୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ଏକଦା ବିଶ୍ୱର ସର୍ବାଧିକ ମୋନାଜାଭର୍ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଦେଶ ଥିଲା ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ । ତେଜସ୍ବିୟ ବିକିରଣ ଓ ପରିବେଶଜନିତ ଅଜିକାରକୁ ନେଇ ବ୍ୟାପକ ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ପରେ ଅଷ୍ଟ୍ରେଲିଆ ତାର ପ୍ରେକ୍ତର ସ୍ତ୍ରୀପରେ ଥିବା ମୋନାଜାଭର୍ ଖଣିକୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । ସେହିପରି, ଚୀନ୍ ମଧ୍ୟ ମୋନାଜାଭର୍ ଉତ୍ତୋଳନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଛି ଏବଂ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ କଢ଼ା କଟକଣା ଓ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଲାଗୁକରିଛି । ଯୁରୋପୀୟ ମହାସାଂଘ ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପାରିବେଶିକ ପ୍ରଭାବ ଓ ବିକିରଣ ଯୋଗୁଁ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ବିପଦ ଦର୍ଶାଇ ସେମାନଙ୍କ ମୋନାଜାଭର୍ ଶିଳ୍ପକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

ହେଲେ ଭାରତ, ଶ୍ରୀଲଙ୍କା, ମାଲେସିଆ, ଡିଏଚନାମ୍ ଓ ବ୍ରାଜିଲ୍ ଭଳି ଦେଶଗୁଡ଼ିକ ପାରିବେଶିକ ପ୍ରଭାବ ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପ୍ରତି ଥିବା ବିପଦକୁ ଭୁକ୍ଷେପ ନକରି ମୋନାଜାଇର୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ବାଲୁକା ରଖିଛନ୍ତି । ଭାରତର ପୂର୍ବ ଉପକୂଳର ବାଲୁକା ବେଳାଭୂମିରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ମୋନାଜାଇର୍ ଗଚ୍ଛିତ ଅଛି । ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ, ତାମିଲନାଡୁ ପରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମୋନାଜାଇର୍ର ତୃତୀୟ ବୃହତ୍ତମ ଭଣ୍ଡାର ରହୁଛି । କେରଳରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚୁର ମୋନାଜାଇର୍ ରହିଛି ।

ଭାରତରେ ମୋନାଜାଇର୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଥୋରିୟମ୍ ନିଷ୍କାସନ । ଭାରତର ତୃତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ଥୋରିୟମ୍ ମହଜୁଦ କରି ରଖାଯାଉଛି । ଏବର ସରକାର ୨୦୩୦ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ଜାତୀୟ ଶକ୍ତି ଚାହିଦାର ୩୦% ଅଣ-କାର୍ବନ ଉତ୍ସରୁ ପୂରଣ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାପାଇଁ ଦୃଢ଼ପରିକର । ସେଥିପାଇଁ ଯୁରାନିୟମ୍ ଭିତ୍ତିକ ରିଆକ୍ଟରଗୁଡ଼ିକୁ ଥୋରିୟମ୍ ଭିତ୍ତିକ ରିଆକ୍ଟରେ ବଦଳାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ: ମାଫିଆ ଓ ସରକାର ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରିକା

ଅଗଷ୍ଟ ୨୦୧୩ ମସିହାରେ ଜାତୀୟ ଗ୍ରୀନ୍ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ୍ (ଏନଜିଟି), ତାମିଲନାଡୁ ଓ କେରଳର ବେଳାଭୂମିରେ ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କଲେ । ଏନଜିଟି ଆଇନଜୀବୀ ସଂଘର ଏକ ଆବେଦନକୁ ବିଚାର କରି ଟ୍ରିବ୍ୟୁନାଲ୍ ଏହି ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆବେଦନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ବେଳାଭୂମି ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟରେ ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରାର ଡେଜକ୍ସିଡ୍ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ରହିଛି । ଏହା ଅନ୍ୟ ପାରିବେଶିକ ବିପଦ ସହ ବିକିରଣଜନିତ ବିପଦର ମଧ୍ୟ କାରଣ । ଆବେଦନକାରୀମାନେ ବହୁ ଅଧ୍ୟୟନର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକାର ପୃଥକୀକରଣ (ସେପାରେସନ) ଯୋଗୁଁ ନିକଟରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକେ ତଥା ଶ୍ରମିକମାନେ ବିକିରଣଜନିତ ବିପଦର ଶିକାର ହେବେ ।

୨୯

ଏନଜିଟିଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା ଯେ, ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର କୌଣସି ଅନୁମତି ନ ନେଇ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାମାନେ ୨.୩ ନିୟୁତ ଟନ୍ ବେଳାଭୂମି ବାଲି ଉତ୍ତୋଳନ କରିନେଲେ । ଏହି ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର କୃପାଦୃଷ୍ଟି ବଳରେ ହିଁ ଚାଲୁଥିଲା । ତାମିଲନାଡୁ ଓ କେରଳରେ ଅବାଧ ଉତ୍ତୋଳନ ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟାପକ ପାରିବେଶିକ ଓ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଭାଗ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲା । ୨୦୦୭ମସିହାରେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ "କ୍ରିଟିକାଲ୍ ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ" ତାଲିକାରୁ ମୋନାଜାଇଟକୁ ବାଦ୍ ଦେଲା । ପୂର୍ବରୁ ଏହାର ଉତ୍ତୋଳନ କେବଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ହାତରେ ହିଁ ଥିଲା । ତାଲିକାରୁ ବାଦ୍ ଦେବା ଅର୍ଥ, ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦନ ବା କଟକଣା ବିନା ଘରୋଇ ଖଣି ସଂସ୍ଥାମାନେ ମୋନାଜାଇର୍ ଓ ଏହାର ଉତ୍ପାଦଗୁଡ଼ିକୁ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ରପ୍ତାନୀ କରିପାରିବେ । ପରିବେଶବିତମାନେ ଦାବୀ କରନ୍ତି ଯେ ଗତ ୧୦ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାମିଲନାଡୁ ଓ କେରଳ ଉପକୂଳରୁ ୨ ମିଲିୟନ୍ ଟନରୁ ଅଧିକ ମୋନାଜାଇର୍ (ଯାହାକି ୧୯୫,୩୦୦ଟନ୍ ଥୋରିୟମ୍ ସହ ସମାନ) ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଛି ।

ତାମିଲନାଡୁରେ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟର ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ ୨୦୧୦ ମସିହାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । କନ୍ୟାକୁମାରୀର ସ୍ଥାନୀୟ ପରିବେଶ

କର୍ମାମାନଙ୍କ ଅଭିଯୋଗ ପରେ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥା ଭି.ଭି ମିନେରାଲ୍ସର ଖଣି କାମକୁ ବନ୍ଦ କରି ଦେଲେ । ଏହି କମ୍ପାନୀର ଯେ ଏକ ମୋନାଜାକର୍ ପୃଥକିକରଣ (ସେପାରେସନ) କାରଖାନା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଥିଲା ତାହା ସେ ଅସ୍ଥାକାର କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ତଦନ୍ତରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ଏହା ପ୍ରକୃତରେ କାମ ଚାଲୁରଖୁଥିଲା ଏବଂ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଅବଶେଷ ଓ ତେଜସ୍ବିୟ ଟେଲିଂ ଜମା କରିଥିଲା । ଏହା ପରେ କନ୍ୟାକୁମାରୀ ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ ଉପକୂଳରେ ଖଣିକାମକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କଲେ, କିନ୍ତୁ ମାତ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟ ଏହାକୁ ଉଠାଇ ଦେଲେ । ୨୦୧୩ ଅଗଷ୍ଟରେ ଟୁଟିକୋରିନ୍ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଭି.ଭି ମିନେରାଲ୍ସ ଉପରେ ପୁଣି ଥରେ ଚଢ଼ଉ କଲେ । ଏଥର ଅଭିଯୋଗ ହେଲା ଯେ କଂପାନୀ ତାମିଲନାଡୁ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ମାତ୍ର ୪ ଏକର ଜମି ଅନୁମୋଦନ ପାଇ ୩୦ ଏକର ସରକାରୀ ଜମି ଜବରଦଖାଳ କରିଥିଲା । ଚଢ଼ାଉର ଠିକ୍ ଦିନକ ପରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ବଦଳି କରି ଦିଆଗଲା । ସରକାର ଓ ବେଆଇନ୍ ଖଣିମାଲିକଙ୍କ ମଧୁଚନ୍ଦ୍ରିକାର ଏହା ଥିଲା ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ସଙ୍କେତ ।

ଜୟଲଳିତା ସରକାର ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକାର ବେଆଇନ ଖନନର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ବରିଷ୍ଠ ଆଇଏଏସ୍ ଶ୍ରୀ ଜି.ଏସ. ବେଦୀଙ୍କ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତାରେ ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର କମିଟି ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ୨୦୧୩-୧୪ ମସିହାରେ ଭି.ଭି ମିନେରାଲ୍ସ ଶ୍ରୀ ବେଦୀଙ୍କୁ ହଟାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଲା ଓ ପୁଣି ଥରେ ନିଜର ରାଜନୈତିକ ପତିଆରାକୁ ପ୍ରମାଣିତ କଲା । ମାତ୍ରାସ ହାଇକୋର୍ଟର ଜଣିକିଆ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ବେଦୀଙ୍କୁ ହଟେଇ ତାଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେବା ସହ କମିଟିର ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ ଉପରେ ରହିତାଦେଶ ଦେଲେ । ବିଚାରପତିଙ୍କ ମତରେ ଭି.ଭି ମିନେରାଲ୍ସ ଓ ଏହାର ମାଲିକ ଏସ. ବୈକୁଣ୍ଠରାଜନଙ୍କ ପ୍ରତି “ପାତରଅନ୍ତର” କରାଯାଇଥିଲା ।

ତାମିଲନାଡୁରେ ବେଆଇନ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ମାତ୍ରାସ୍ ହାଇକୋର୍ଟଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଆମିକସ୍ କ୍ୟୁରି ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ବେଆଇନ ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନରେ ସରକାରୀ ସଂପୃକ୍ତିର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା । ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ସରକାରୀ ଅବହେଳା ଏବଂ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଓ ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ ଖନନ ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନରେ ବେଆଇନ ଖଣିମାଲିକଙ୍କ ସହିତ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ, କେନ୍ଦ୍ର ଖଣି ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସଂପୃକ୍ତିକୁ ଆମିକସ୍ କ୍ୟୁରି ଉର୍ଦ୍ଧନା କରିଥିଲେ । ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୨୦୧୩ରୁ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ରଘ୍ଯାନୀ ଉପରେ ତାମିଲନାଡୁ ସରକାରଙ୍କ ନିଷିଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କିପରି ଖଣିମାଲିକମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଇଛି, ଏହି ରିପୋର୍ଟ ତାହାର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କରିଛି । ୨୦୦୦ରୁ ୨୦୧୭ ମଧ୍ୟରେ ତିନି ଉପକୂଳୀୟ ଜିଲ୍ଲା ତିରୁନେଲଭେଲି, ତୁଟିକୋରିନ୍ ଓ କନ୍ୟାକୁମାରୀରୁ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଥିବା ୧.୫ କୋଟି ମେଟ୍ରିକ ଟନ ବାଲୁକା କଞ୍ଚାମାଲରୁ ୫୭% ବେଆଇନ୍ ଭାବେ ଉତ୍ତୋଳିତ ହୋଇଛି । ବେଆଇନ୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପରିବହନରେ ସାତ ରୁ ଛଅ ଖଣି ଲିଜଧାରୀ ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

୨୦୦୦-୧୭ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୭୮ ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ ରଘ୍ଯାନୀ ହୋଇଥିଲା । ଏଥ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୨୨ ଲକ୍ଷ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ରଘ୍ଯାନୀ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁ ସମୟରେ ନିଷିଦ୍ଧ ବଳବତ୍ତର ରହିଥିଲା । ଅର୍ଥାତ୍, ଉଲ୍ଲିଖିତ ୧୭ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମୁଦାୟ ରଘ୍ଯାନୀ ପରିମାଣର ଏହା ଥିଲା ଏକ ଚୂଡ଼ାନ୍ତାଂଶ । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଆହୁରି ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ଥିବା ସଂସ୍ଥା ଯଥା, ଭାରତୀୟ ଖଣି ବ୍ୟୁରୋ ଓ

ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗର ଆଣବିକ ଖଣିଜଦ୍ରବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟର ଅସାଧୁ ସଂପୃକ୍ତି ବିନା ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନଥାନ୍ତା । ତାମିଲନାଡୁର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ୫୦ଟି ଖଣିରୁ ୨୨ଟି ଖଣିର ଲିଜଧାରୀ ହେଉଛି ଭିଜି ମିନେରାଲ୍ସ । ଏହି ରିପୋର୍ଟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛି ଯେ ଭିଜି ମିନେରାଲ୍ସର ମାଲିକ ଏହି ବେଆଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ସର୍ବାଧିକ ଫାଇଦା ଉଠାଇଛନ୍ତି ।

ମୋନାଜାଇଟ୍ ଓ ଭାରତର ଆଣବିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

କୁହାଯାଏ ଯେ ଦ୍ଵିତୀୟ ବିଶ୍ଵଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ସମୟରେ ହୋମି ଜେ.ଭାବା ବ୍ରିଟେନରେ ତାଙ୍କର ଆଣବିକ ପଦାର୍ଥବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା ଛାଡ଼ି ଭାରତ ଫେରି ଆସିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଭାରତରେ ଏକ ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷୀ ଆଣବିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିବା ପାଇଁ ସେ ତତ୍କାଳୀନ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନେହେରୁଙ୍କୁ ବୁଝେଇବାରେ ସଫଳ ହେଇଥିଲେ । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ନବଗଠିତ ଭାରତୀୟ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ଆୟୋଗର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ରୂପେ ଭାବା ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଯେବେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଖୋଲାଗଲା, ଭାବା ତାହାର ସଚିବ ହେଲେ । ଉକ୍ତ ବିଭାଗ ସିଧାସଳଖ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ରହିଲା । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରୀ ରହିଛି ।

୧୯୫୫ ମସିହାରେ ଆଣବିକ ଶକ୍ତିର ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବିନିଯୋଗ ଉପରେ ମିଳିତ ଜାତିସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷତା ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କରିବା ସହ, ଡ.ଭାବା ଆଣବିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରର ବିକାଶ ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଲେ । ୧୯୬୨ ଚୀନ୍-ଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ଏ ଦିଗରେ ନିଆଁରେ ଘିଅ ଭଳିବା କାମ କଲା । ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଚୀନ୍ ଆକ୍ରମଣକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ଆଣବିକ ଅସ୍ତ୍ର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ବୋଲି ସର୍ବସାଧାରଣରେ ଆକ୍ରମକ ପ୍ରଚାର ଅଭିଯାନ ଚଳିଲା ।

୩୧

୧୯୪୬ ମସିହାରେ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର ବିଶ୍ଵବିଦ୍ୟାଳୟର ଗବେଷଣା ପରିଷଦର ଏକ ବୈଠକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । (ସେତେବେଳେ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର ଥିଲା ଏକ ସ୍ଵାଧୀନ ରାଜ୍ୟ) । ଉକ୍ତ ପରିଷଦ ଆଣବିକ ଶକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋନାଜାଇଟ୍ ଓ ଇଲମେନାଜିଟର ବ୍ୟବହାରକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି, ରାଜ୍ୟରେ ମହଜୁଦ୍ ଥିବା ଏହି ସମ୍ବଳର ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ସୁପାରିଶ କଲା । ଭାରତର ଆଣବିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆଗେଇ ନେବାରେ ଏହା ଥିଲା ଅନ୍ୟତମ ବୃହତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ।

ଭାରତର ଆଣବିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନେହେରୁଙ୍କ ଅମଳରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଯେଉଁ ଦଳ କ୍ଷମତାରେ ଥାଉ ନାଁ କାହିଁକି, ଭାରତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକୁ ଗୁରୁତ୍ଵ ଦେଇ ଆସିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଗ୍ରଗତିକୁ ମହାନ ସଫଳତା ରୂପେ ଚିତ୍ରଣ କରାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ବିଫଳତାକୁ ଭାରତର ବୈଷୟିକ ଅଗ୍ରଗତିକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ପାର୍ଥ ଦେଶର ବାହ୍ୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ତାହାକୁ ଏଡ଼ାଇ ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି ।

ଆଇଆରଇଏଲ୍ ହେଉଛି ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଅନ୍ୟତମ ସହଯୋଗୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ନିଷ୍କାସନ କରିବା ଏହାର ଦାୟିତ୍ଵ । କେରଳର ଆଲୁଭାରେ ଆଇଆରଇଏଲର ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି । ସେଠାରେ କନ୍ୟାକୁମାରୀରୁ ଆସୁଥିବା ମୋନାଜାଇଟକୁ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କରି ଥୋରିୟମ ଉତ୍ପନ୍ନ କରାଯାଏ । ଏହି ଥୋରିୟମର ଆହୁରି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପାଇଁ ଛତ୍ରପୁର ଠାରେ ଥିବା ଓସକମକୁ ନିଆଯାଏ । ସେଠାରେ ଥୋରିୟମକୁ

ଆଣବିକ ଯୁକ୍ତ ଥୋରିୟମରେ ପରିଣତ କରାଯାଏ ଓ ଭାବା ଆଣବିକ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଓ ଆଣବିକ ଇନ୍ଦନ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆଣବିକ ରିଆକ୍ଟର୍ ପାଇଁ ଥୋରିୟମ ଭିତ୍ତିକ ଇନ୍ଦନ ତିଆରି ପାଇଁ ପଠାଯାଏ ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବଜାରରେ ଥୋରିୟମ୍ ଏକ ଦାମୀ ପଦାର୍ଥ ନୁହେଁ, କାରଣ ଏହା କେବଳ ଗ୍ୟାସ୍ ମାଝୁଲ ତିଆରି କାମରେ ଲାଗେ, ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ହେଲେ, ଥୋରିୟମକୁ ଯଦି ବ୍ରିଡର ରିଆକ୍ଟରରେ ଯୁରାନିୟମ୍-୨୩୩କୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହା ଆଣବିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇପାରିବ ।

ବିରଳ ମୃତ୍ତିକାକୁ ମିଳିତ ଭାବେ ବିକଶିତ କରିବା ପାଇଁ ଆଇଆରଇଏଲ ଓ ଜାପାନର ଚୟୋଟା ସୁମୋ କର୍ପୋରେସନ ମଧ୍ୟରେ ରାଜିନାମା ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଛି । ଏହା ହାରା ଜାପାନ ମିଜର ବିରଳ ମୃତ୍ତିକା ଆବଶ୍ୟକତାର ୧୩% ପୂରଣ କରିବ । ତେବେ ମୋନାକାଲର୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ପରିବେଶଗତ ଓ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ ଏହି ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକରୁ ମିଳୁଥିବା ଆର୍ଥିକ ଫାଇଦାକୁ ଆଦୌ ଯଥାର୍ଥ ବୋଲି କହି ହେବ ନାହିଁ ।

ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ମୋନାକାଲର୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଯାବତୀୟ ସମସ୍ୟା ବାବଦରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଯଥା, ପରିବେଶ କଟକଣାକୁ ଏଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ବେଆଇନ୍ ଖଣିମାଲିକଙ୍କ ସହ ମଧୁତନ୍ତ୍ରିକା, ଭିଡି ମିନୋରାଲ୍ସ ଭଳି ବେଆଇନ୍ ଖଣି ମାଲିକମାନଙ୍କର ବ୍ୟାପକ ରାଜନୈତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ପତିଆରା, ସ୍ଥାନୀୟ ଜନ ସମୁଦାୟ ଓ ପରିବେଶ ଉପରେ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ କୁପ୍ରଭାବ ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋନାକାଲର୍ ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣକୁ ଚାଲୁ ରଖିବାର ଅହେତୁକ ଜିଦି ଇତ୍ୟାଦି । ଏହାର ମୂଳରେ ରହିଛି ଭାରତର ଆଣବିକ ଆକାଂକ୍ଷା ପାଇଁ ଥୋରିୟମର ସାମରିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ।

ତେବେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି, ଛତ୍ରପୁରରେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ଘୋର ମହାମାରୀ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ଉଦାସୀନତା ଓ ଖାମଖୁଆଳି ମନୋଭାବ, ଏହାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ ଅନୁସନ୍ଧାନ ନକରିବାର ଜିଦି, ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରତିବାଦକୁ ଖାତିର ନକରି ଆଇଆରଇଏଲର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପ୍ରସାରଣ କରିବା ଆଦି ପଛରେ କାରଣ କ'ଣ ? ଭାରତର ଆଣବିକ ଆକାଂକ୍ଷା କ'ଣ ଘର ଢିଙ୍କି କୁମ୍ଭୀର ?

ବୃକକ ବେମାରୀ: ଏକ ଅଦ୍ୟୋଷିତ ଜରୁରୀ ପରିସ୍ଥିତି

ବେ

ବୋଧହୁଏ, ଆଇଆରଇଏଲର ମୋନାଜାଇଭ୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ କାର୍ଯ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହୋଇଛି ଏହାର ଆଖି ପାଖ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ବୃକକ ବେମାରୀର ମହାମାରୀ ରୂପ ।

ଏବେ ଭାରତରେ ବୃକକ ବେମାରୀକୁ ଜରୁରୀ ଜନସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ହେଲେ, ଏହି ରୋଗର ପ୍ରକୃତ କାରଣ ନିରୂପଣ କରିବା ପାଇଁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଅଧ୍ୟୟନ ହୋଇନାହିଁ । ସ୍ଥାନୀୟ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ଚିହ୍ନଟ ହୋଇଥିବା ବୃକକ ବେମାରୀ ମଧ୍ୟରୁ ୪୦-୬୦% କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧୁମେହ ଓ ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ହିଁ ଏହାର କାରଣ । ଏହା ଧନୀ ଗରିବ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଉଭୟ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଓ ସହରାଞ୍ଚଳରେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି ।

ବୃକକ ବେମାରୀର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣକୁ ନେଇ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସହମତି ନାହିଁ । କୃଷିରେ ବ୍ୟବହୃତ ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟ, ଉତ୍ତାପ ଜନିତ ଚାପ ଓ ଜଳ ପ୍ରଦୂଷଣ ଆଦି କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଏବେ ଅନୁସଂଧାନ କରାଯାଉଛି । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହା ପରିବେଶରେ ଥିବା କ୍ୟାଡ଼ମିୟମ୍, ପ୍ଲୋରାଇଡ, ଆର୍ସେନିକ୍, କୀଟନାଶକ ଓ ଅନ୍ୟ ରାସାୟନିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ଉପସ୍ଥିତି ସହ ସଂପୃକ୍ତ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି ।

ଏକାଧିକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥ୍ୟର ଏକ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ସମୀକ୍ଷାରୁ ଜଣାପଡ଼ିଛି ଯେ ବୃକକ ବେମାରୀ ସହିତ କୃଷି-ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ, ଶରୀରରେ ଜଳହୀନତା, ଉତ୍ତାପ ଜନିତ

ତାପ, ଦେଶୀମଦ ସେବନ ଓ ପରିବାରରେ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀର ଇତିହାସ ସମେତ ଅନେକ କାରଣ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ।

ଯଦିଓ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ପରୀକ୍ଷାରୁ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀର କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ମିଳୁ ନାହିଁ, ତେବେ ବି ଗବେଷକମାନେ ଏହାର ପରିବେଶ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ଥିବାର ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣସ୍ୱରୂପ, ଛତ୍ରପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଆଇଆରଜଏଲର ସଂପର୍କ ଅଛି ବୋଲି ଉଭୟ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଓ ତାତ୍ତ୍ୱରୀମାନେ କୁହନ୍ତି । ଅଧିକନ୍ତୁ, ମୋନାଜାଇଡ୍ ଉତ୍ତୋଳନର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟଗତ କୁପ୍ରଭାବ ନେଇ ପ୍ରମାଣ ମଧ୍ୟ (ଏହି ରିପୋର୍ଟର ପୂର୍ବ ଅଧ୍ୟାୟମାନଙ୍କରେ ଆଲୋଚିତ) ରହିଛି । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଛତ୍ରପୁର ଅଂଚଳରେ ଟିକିନିଷ୍ଟ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ବୃଦ୍ଧ କାରଣ ରହିଛି ।

ଏହା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଓ ଦୁଃଖଦାୟକ ଯେ, ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶରେ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀର ବ୍ୟାପକତା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଏହାର କାର୍ଯ୍ୟ-କାରଣ ସଂପର୍କ ବାବଦରେ କୋଣସି ସୁ-ବିନ୍ୟସ୍ତ ଗବେଷଣାମୂଳକ ଅଧ୍ୟୟନ ନାହିଁ । ମଣିଷମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱାରା ପରିବେଶରେ ମିଶ୍ରଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ, ଯଥା ଖଣି ଅଞ୍ଚଳ ନିକଟରେ ଭାରୀ ଧାତୁ ଓ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ ଗୁଡ଼ିକର ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ସଂସ୍ପର୍ଶକରିତ କୁପ୍ରଭାବ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ବହୁଦେଶୀୟ ଅଧ୍ୟୟନ ହେବାର ବଳିଷ୍ଠ କାରଣ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ଭାରତରେ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୀତିଗତ ପଦକ୍ଷେପ

ଭାରତର ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ନୀତି ଖଣିଜନନ, ଶିଳ୍ପ ଓ କୃଷି ପରି ମନୁଷ୍ୟକୃତ କାର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ସୃଷ୍ଟି ବିଷାକ୍ତ ପଦାର୍ଥ ସ୍ୱାରା ବାୟୁ, ଜଳ ଓ ମୃତ୍ତିକା ପ୍ରଦୂଷଣ ଭଳି ପାରିବେଶିକ କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ରୋଗର ହେତୁ ବୋଲି ମାନ୍ୟତା ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଭାରତରେ ବୃଦ୍ଧ ବେମାରୀର ଚିକିତ୍ସା ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଅତ୍ୟଧିକ ବ୍ୟୟ ବହୁଳ ଅଟେ । ନିକଟରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ସର୍ବେକ୍ଷଣ ଅନୁଯାୟୀ, ଥରେ ଡାୟଲିସିସ୍ ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ୪୯,୫୦୦ ଟଙ୍କା (ଔଷଧ, ପରୀକ୍ଷାଗାର ଖର୍ଚ୍ଚ, ଡାକ୍ତର ପରାମର୍ଶ, ପରିବହନ ଓ ଡାକ୍ତରଖାନା ରହଣୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ସମେତ) । ସର୍ବେକ୍ଷଣରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରୋଗୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୭୦%ରୁ ଅଧିକ ରୋଗୀ, ମାସକୁ ଯେତେଥର ଡାୟଲିସିସ୍ ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା ତାହା କରିବାକୁ ଅସମର୍ଥ ହେଲେ । ସେଥିପାଇଁ, ସେମାନେ ଡାୟଲିସିସର ସଂଖ୍ୟା କମାଇ ଦେଲେ ବା ତାକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ । ଏହି ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଆହୁରି ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ବୀମା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିବା ଓ ଜନସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କ୍ଷେତ୍ରରୁ ନାମମାତ୍ର ବା ଶୂନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଯୋଗୁଁ ରୋଗୀମାନେ ବିରାଟ ଆର୍ଥିକ ସଂକଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଛନ୍ତି ।

ଆମ ତଥ୍ୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କାଳରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତାରୁ ସେହି ସମାନ ପ୍ରକାରର ସ୍ଥିତି ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । ବହୁ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପତ୍ତି ହରାଇଛନ୍ତି ଏବଂ ପରିବାରକୁ ଗଣଭାରରେ ବୁଡ଼ାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଏପରିକି, ସେମାନେ ପିଲାଙ୍କ ପାଠପଢ଼ା ବନ୍ଦ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରମରେ ନିୟୋଜିତ କରିବା ଭଳି ଚରମ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ।

୨୦୧୬-୧୭ ବଜେଟରେ ଏକ ଜାତୀୟ ଡାୟଲିସିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଘୋଷିତ ହେଲା ।

ଏହାର ଖେବସାଇକ୍ ଅନୁଯାୟୀ, ଦୁର୍ଗମ ଓ ଅବହେଳିତ ଅଞ୍ଚଳର ସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଡାୟଲିସିସ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ଜାତୀୟ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମିଶନ ପାଇଁ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଡ଼ ଲାଗି ଏହି ଯୋଜନା ସରକାରୀ-ଘରୋଇ ଭାଗିଦାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ । ଏହି ଯୋଜନାର ରୂପରେଖ ପ୍ରସ୍ତୁତି କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଟୃଣମୂଳସ୍ତରର ଅବସ୍ଥା/ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତି ସଂପର୍କରେ ଧାରଣା ନଥିବା ଭଳି ଲାଗେ । ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଥରେ ଡାୟଲିସିସ୍ ପାଇଁ ହାରାହାରି ବ୍ୟୟ ୨୦୦୦ ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଆଧାରରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ରୋଗୀ ପିଛା ୧ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସହାୟତା ଏହି ଯୋଜନାରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଘରୋଇ ସହଯୋଗୀ ଡାକ୍ତରୀ ମାନବ ସମ୍ବଳ, ଡାୟଲିସିସ୍ ମେସିନ୍ ସହିତ ଜଳ ବିଶୋଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଡାଏଲାଇଜିକ୍ ଯୋଗାଇଦେ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଜିଲ୍ଲା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରରେ ଉପଲବଧ ସ୍ଥାନ, ଜଳ ଓ ବିଦ୍ୟୁତ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇଦେବେ ।

ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଜନ ଧନ ଯୋଜନାର ଖେତ୍ରଭିତ୍ତିରେ ଉପରୋକ୍ତ ଯୋଜନା ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି, “ଏହି ଯୋଜନାର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଂଶ ହେଲା, ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ କିଛି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବନାହିଁ । ଡାକ୍ତରଖାନାର ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଯଥା ଫଳାକରଣ, ପାଣ୍ଠି ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ, ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଣ ଓ ଯଥା ସମୟରେ ପ୍ରକିୟା ଆରମ୍ଭ ।”

ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତି କିନ୍ତୁ ଏହି ବାହାପିଆ ଦାବିକୁ ଆଦୌ ସମର୍ଥନ କରେ ନାହିଁ । ଅନୁସନ୍ଧାନ ଦଳ ସହିତ କଥା ହୋଇଥିବା ପ୍ରଭାବିତ ପରିବାର, ସ୍ଥାନୀୟ ଡାକ୍ତର, ଜିଲ୍ଲା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାର ବି ଜାତୀୟ ଡାୟଲିସିସ୍ ଯୋଜନା ସଂପର୍କରେ କୌଣସି ଧାରଣା ନ ଥିଲା । ୨୩ ଫେବୃଆରୀ ୨୦୧୮ରେ ଏହି ଯୋଜନାରେ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ବିବରଣୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏକ ସୂଚନା ଅଧିକାର ଆବେଦନ ଦାଖଲ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରାଳୟ ବା ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିନାହିଁ ।

୩୫

ଡାୟଲିସିସ୍ ଆବଶ୍ୟକ ଥିବା ଗରିବ ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ କେତେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓ ଦାତବ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ କିଛି ସହାୟତା ଦେଉଛନ୍ତି । ଯଥା :

- ପ୍ରଥମ ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ୨୫୦ଟି ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଜାତୀୟ ଡାୟଲିସିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଗରିବ ରେଖା ତଳେ ଥିବା ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ଡାୟଲିସିସ୍ ମାଗଣା ଓ ଅନ୍ୟ ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ଡାୟଲିସିସ୍ ପିଛା ରିହାତି ମୂଲ୍ୟ ୯୬୦ ଟଙ୍କା ।
- ତେଲେଙ୍ଗାନା ସରକାର ସମସ୍ତ ଗୁରୁତର ବୃକକ ରୋଗୀଙ୍କୁ ମାସିକ ୨୫୦୦ଟଙ୍କା ଭରା ଦେଉଛନ୍ତି । ଗରିବ ରେଖା ତଳେ ଥିବା ରୋଗୀଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଡାୟଲିସିସ୍ ପୁରାପୁରି ମାଗଣା ।
- ତାମିଲନାଡୁ ବୃକକ ଗବେଷଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟକ ବୃକକ ରୋଗୀଙ୍କୁ ମାତ୍ର ଅରବିଏ ପାଇଁ ୪୫୦ ଟଙ୍କାରେ ଡାୟଲିସିସ୍ ସୁବିଧା ଦେଉଛି ।
- କେରଳ ସରକାର, ଗରିବ ପରିବାରର ବୃକକ ରୋଗୀଙ୍କୁ ମାସିକ ୧୧୦୦/-ଟଙ୍କାର ସହାୟତା ଦେଉଛନ୍ତି । ସମସ୍ତ ରୋଗୀଙ୍କୁ ସରକାରୀ ମେଡିକାଲରେ ମାଗଣା ଡାୟଲିସିସ୍ ସୁବିଧା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଓଡ଼ିଶାରେ, ଆର୍ଥିକ ବିପନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସହାୟତା ପାଣ୍ଠିରୁ ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସହାୟତା ଦିଆଯାଇଛି । ହେଲେ ଏହି ଯୋଜନାରେ କେବଳ ସରକାରୀ ମେଡ଼ିକାଲ ଓ ସୁନିର୍ବାଚିତ ଘରୋଇ ମେଡ଼ିକାଲରେ ରହି ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବା ରୋଗୀଙ୍କୁ ସାମିଲ କରାଯାଇଛି । ଯଦିଓ ଯୋଜନାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ଯେ ଅନ୍ତର୍ବିଭାଗ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ କେବଳ ଅରଟିଏ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦିଆଯିବ, ଏହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଯାଇଛି ଯେ କିଡ଼ନୀ ଖରାପ ହୋଇ ନିୟମିତ ଡାୟଲିସିସ୍ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ରୋଗୀମାନେ ଏକାଧିକ ଅର ସହାୟତା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ । ତେବେ ଷ୍ଟେସାଇଟରେ ଉପଲବ୍ଧ ସରକାରୀ ବିଜ୍ଞପ୍ତିରେ ସହାୟତାର ପରିମାଣ ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ । ଆବେଦନ ଓ ସହାୟତା ପାଇବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ବି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରକ୍ଷିକର ଓ ଧୀମା । ଏଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବିଭିନ୍ନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କଠାରୁ ଅନୁମତି ପତ୍ର ମଧ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ।

ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ, ଆମେ ଛତ୍ରପୁରରେ ଯାହାକୁ ବି ଭେଟିଲୁ - ରୋଗୀ, ଚିକିତ୍ସକ, ବିଭିନ୍ନ ଅଧିକାରୀ ବା କର୍ମୀ, - ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜାତୀୟ ଡାୟଲିସିସ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କିମ୍ବା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା ସହାୟତା ପାଣ୍ଠି କଥା ଜାଣିନଥିଲେ । ଆମେ ଭେଟିଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ରୋଗୀ, ନିଜ ସମ୍ବଳ, ପରିବାରର ସମ୍ପତ୍ତି, ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ବା ସ୍ଥାନୀୟ ମହାଜନମାନଙ୍କ ଠାରୁ କରଜ ଉପରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରତାପ ଜେନାଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରେ ମଧ୍ୟ ଉପରୋକ୍ତ ବିକଳ ବାବଦରେ କିଛି ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିଲା । ସେ କେବଳ ଏତିକି ବାଟନିକ ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ, 'ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକୁ ଏକ ଡାକ୍ତରୀ ଦଳ ପଠାଯିବ ଓ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ସବୁ ସୁବିଧା କରାଯିବ' । ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ମୀମାନଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଏ ଯାଏଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନାହିଁ ।

ଆମେ ଏହା କହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଉଛୁ ଯେ, ଡାୟଲିସିସ୍ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ କିଛି ରିହାତି ଦେବା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ । ଅଭାବୀ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ସଂକଟରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇବା ପାଇଁ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରିବାର କୌଣସି ଯୋଜନା ନାହିଁ । ପରିବାର ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାରୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବୃକକ ରୋଗୀମାନେ ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ଆଦରି ନେବା ପରି ଦୁଃଖ ଦାୟକ ଘଟଣା ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବା ବେଳେ, ତାହା ନୀତି-ନିର୍ମାତାମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡୁନାହିଁ ।

ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ, ଏହା ଗଭୀର ଉଦବେଗର ବିଷୟ ଯେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ୨୦୧୮-୧୯ ବଜେଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବୀମା ଯୋଜନା, ଚିକିତ୍ସା ଓ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନର ଦାୟିତ୍ୱ ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରୁ ନେଇ ବେସରକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରଦାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ଓ ଘରୋଇ ବୀମା କମ୍ପାନୀ ହାତକୁ ଚେକିଦେବ । ନିଃସନ୍ଦେହ, ଏହା ଫଳରେ ଛତ୍ରପୁରରେ ଆମେ ଭେଟିଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କ ଭଳି ବୃକକ ରୋଗ ପୀଡ଼ିତମାନଙ୍କର ଦୁଃଖ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଆହୁରି ବଢ଼ିଯିବ ।

ଆ

ମର ଅନୁଧ୍ୟାନ, ପ୍ରଭାବିତ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହ ଭାବ ବିନିମୟ, ସ୍ଥାନୀୟ ସମୁଦାୟ ଦ୍ଵାରା ସଂଗୃହୀତ ତଥ୍ୟ ଓ ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଉପଲବ୍ଧ ଗବେଷଣାର ଫଳାଫଳ ଭିତ୍ତିରେ, ଆମର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନ ମତେ:

- ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ମୋନାଜାଲର୍ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ଯାହା ବି ସାମରିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଫାଇଦା ଆଉନା କାହିଁକି, ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜଡ଼ିତ ବିପୁଳ ପାରିବେଶିକ କ୍ଷତି ଓ ମାନବୀୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଯଥାର୍ଥ ନୁହେଁ ।
- ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣର ଘାତକ ପ୍ରଭାବ ଓ ଦୀର୍ଘକାଳୀନ ବିପଦନକ ପରିଣାମ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଧ୍ୟୟନରୁ ପ୍ରମାଣିତ ଓ ସାରା ବିଶ୍ଵର ଜନଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ଦ୍ଵାରା ପୁଷ୍ଟ । ଅନେକ ଦେଶ ଏସବୁକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ସେଠାରେ ଉଚ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ଏବେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷିଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ, ଆଇଆରଇଏଲ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଓ ପରିଣାମକୁ ଅସ୍ଵୀକାର କରିବା ନିହାତି ଅଯୌକ୍ତିକ ଓ ଅନୈତିକ ଅଟେ ।
- ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରଶାସନ, ଏହା ଅଧିନରେ ଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପାନୀୟଜଳ, ଜନମଙ୍ଗଳ ଯୋଜନାର ସୁବିଧା, ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ସହାୟତା ପରି ସର୍ବନିମ୍ନ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇବାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି । ବୃକକ ବେମାରୀ ବହୁଥିବା ନେଇ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ଲୋକ, ଗଣମାଧ୍ୟମ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ

କର୍ମୀମାନେ ବାରମ୍ବାର ସତର୍କ କରାଉଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ପ୍ରଶାସନ ତାହାକୁ ଅଣଦେଖା କରିଛି । ପ୍ରଶାସନ ଜାତୀୟ ମାନବିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ନୋଟିସ୍ ପରେ ଗଠିତ କମିଟିର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିବା ଦୋଷରେ ଦୋଷୀ ।

- ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କୁ ଏକ ଭୟଙ୍କର ରୋଗର ଭାଗ୍ୟହୀନ ଶିକାର ବୋଲି ଭାବିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସେମାନଙ୍କୁ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଦତ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରରୁ ମଧ୍ୟ ଜାଣିଶୁଣି ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଉଛି । ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ଦୋଷ ନଥାଇ ଓ ଖାଲି ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ବାସିନ୍ଦା ବୋଲି, ସେମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିବାର ଓ ଜୀବନଜୀବିକାର ଅଧିକାର, ନିରାପଦ ଓ ସୁରକ୍ଷିତ ପରିବେଶର ଅଧିକାର, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ଅଧିକାର ଓ ସର୍ବୋପରି ନିଜ ଘରେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ସୁରକ୍ଷାର ସହ ବଞ୍ଚିବାର ଅଧିକାର ହରାଇବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ପୁନର୍ବାସ ଓ ଅଇଥାନ ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଓ ନୈତିକ ଅଧିକାର ରହିଛି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସ୍ଥାଣୁତା ଓ ନିରବତା ନିନ୍ଦନୀୟ ।

ଆମର ଦାବି:

- ଓଡ଼ିଶାରେ ବେଳାଭୂମି ବାଲୁକା ଉତ୍ତୋଳନ ଉପରେ ତୁରନ୍ତ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଷେଧାଦେଶ
- ଛତ୍ରପୁରସ୍ଥିତ ଆଇଆରଇଏଲ କାରଖାନା କାର୍ଯ୍ୟ ତୁରନ୍ତ ସ୍ଥଗିତ ରଖିବା, ଏହାର ନିରାପତ୍ତା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ନିରାପତ୍ତା ମାନ ଅନୁଯାୟୀ ନିରପେକ୍ଷ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯାଞ୍ଚ କରିବା ।
- ଜାତୀୟ ତାତ୍ତ୍ୱିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧ ପାଣି ଓ ଯୋଜନାରୁ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ ତୁରନ୍ତ ଆର୍ଥିକ ଓ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସହାୟତା ଯୋଗାଇଦେବା ।
- ଅଧିକ ବିପଦ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୁପାରିଶ ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଦଳ ଦ୍ୱାରା ପରୀକ୍ଷା ଓ ତଦାରଖ କରିବା ।
- ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁଗୁଡ଼ିକରେ ଖଣି ଖୋଲା ଯାଇଥିବା ଅଞ୍ଚଳକୁ ପୁନଃବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ କରିବା ଓ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରିବା, ଟେଲିଂ ପୋଖରୀଗୁଡ଼ିକୁ ବନ୍ଦ କରିବା, ବର୍ଜ୍ୟ ନିଷ୍କାସନ କରିବା ଓ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଳଉତ୍ସବଳକୁ ପୁନଃ ବ୍ୟବହାର ଯୋଗ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ପ୍ରତିକାରମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ।
- ଭୂମିହୀନ କୃଷି ଶ୍ରମିକ, ଅନୁସୂଚିତ ଜାତି ତଥା ଅନ୍ୟ ସାମାଜିକ ସାମାଜିକ ଗୋଷ୍ଠୀମାନଙ୍କୁ ଧାନରେ ରଖି ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ଥାୟୀ ଜୀବିକା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ସମନ୍ୱିତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ।
- ବୃକ୍ଷକ ବେମାରୀ ପ୍ରଭାବିତ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ ବିଶେଷଜ୍ଞ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଏହାର କାରଣ ନିରୂପଣ କରିବା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠେଧ ଓ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟପଦ୍ଧତି ସୁପାରିଶ କରିବା ।

५ लक्ष्मि

ଅନୁଷ୍ଠାନର ପଞ୍ଚମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦେଉଥିବା
ମୋନୋଲିଥ ପ୍ରାଙ୍ଗଣର ଉପର ଭାଗରୁ
ପ୍ରାଙ୍ଗଣର ଓ କୋଳ ପ୍ରତିନିଧି ମାନଙ୍କୁ
ନେଇ ଏହି ଜମିଟି ଗଠନ କରାଯିବା
ନେଇ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲେ । ତିନି ପ୍ରତିଷ୍ଠା
ଅଧ୍ୟାୟ କାଳରୁ ମୋର ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ।

ବ୍ୟାପକ ତିରା, ତେନ୍ଦ୍ରାବତ୍ ପିଙ୍ଗା: ଶୁଣାଣି ପ୍ରସିଦ୍ଧ

ଉତ୍ତର, ୨୭।୪(ଅପ):
ଭାରତୀୟ ଟିକେଟ ମୁଦ୍ରିକା
ନିଗମ (ଲି. ଡି. ଲି.)

ଆଇଆଇଆଇଏମ୍ ନୂତନ ପାଠ୍ୟକୁ ବିରୋଧ କରି ଶ୍ରୀମାତା
ପୋଲିସ୍ ଘର ଧସାଧସି, ଜନଶାସ୍ତ୍ରୀକ ଅଧାର ବାରିଲ୍ ଜଳା ଚଣାପନ

ଆବୃତ୍ତି ୧

ពេលនាគត្រូវបានបង្កើតឡើង

ଚାରିପି, ଗାନ୍ଧୀପୁର
କଳାପା ପରିଚଳନା
 ଶହରୀ ଦୁଇ ପାଖ, ଚିନା ଲେଖନୀ
 ବାମ, ଡାହାଣ, ଯଦିଓହାଲୁକା ଯଦିଓହା
 ଶହରୀ ପରିଚଳନା ଶହରୀ ପରିଚଳନା
 ଶହରୀ ପରିଚଳନା ଶହରୀ ପରିଚଳନା

ଆଇଆରଇ ପାଲଟିଲା ରଣକ୍ଷେତ୍ର

[illegible]

- ଭାରତୀୟରେ ଧୈର୍ଯ୍ୟ
ପ୍ରତିଭା ପ୍ରାପ୍ତ
- ସୁରକ୍ଷା ବାହିନୀ ସହ ଧୈର୍ଯ୍ୟ
ପ୍ରାପ୍ତ

[illegible]

ନବିନକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏହି ବାବୁଜୀଙ୍କ
ବିଶିଷ୍ଟତା ଗହ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଦ୍ରାବିଡ଼, ଚମର, ବଞ୍ଚି
କରିଯିବେ! ଏହି ଗହର ଗୋପାଳୁ ନନ୍ଦ, — ୧

ଆଇଆରଇ, ଓସକମ୍ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକାଶନ ଜନଶୃଙ୍ଖାଣି ବାତିଲ

[illegible]

ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ ଶ୍ରମିକଙ୍କୁ
ପ୍ରତିଦିନ ମାତ୍ରାରେ
ନିର୍ବାସନ କରିବାକୁ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି।
ଏହାଛଡ଼ା ମଧ୍ୟ
ନିର୍ବାସନ କରାଯିବା
ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ
କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ
ଦିଆଯାଇଛି।

ଆଇଆରଇ ପ୍ଲାଟ୍ଫର୍ମ ଗ୍ୟାସ୍ ଲିକ୍ ଅଭିଯୋଗ

ଯଦେହ ଘେରରେ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ, କାଲମତ୍ରାଞ୍ଚ ତଦନ୍ତ ଦାବିରେ ଉଠେଇନା।

[illegible][illegible]

